RESOLUTORIUM DUBIORUM

PARISIIS 150.

DE MODO CONFITENDI

PARISIIS 1496

JEHAN DOLBEAU

LE VRAY SENTIER DE SOY CONFESSER.

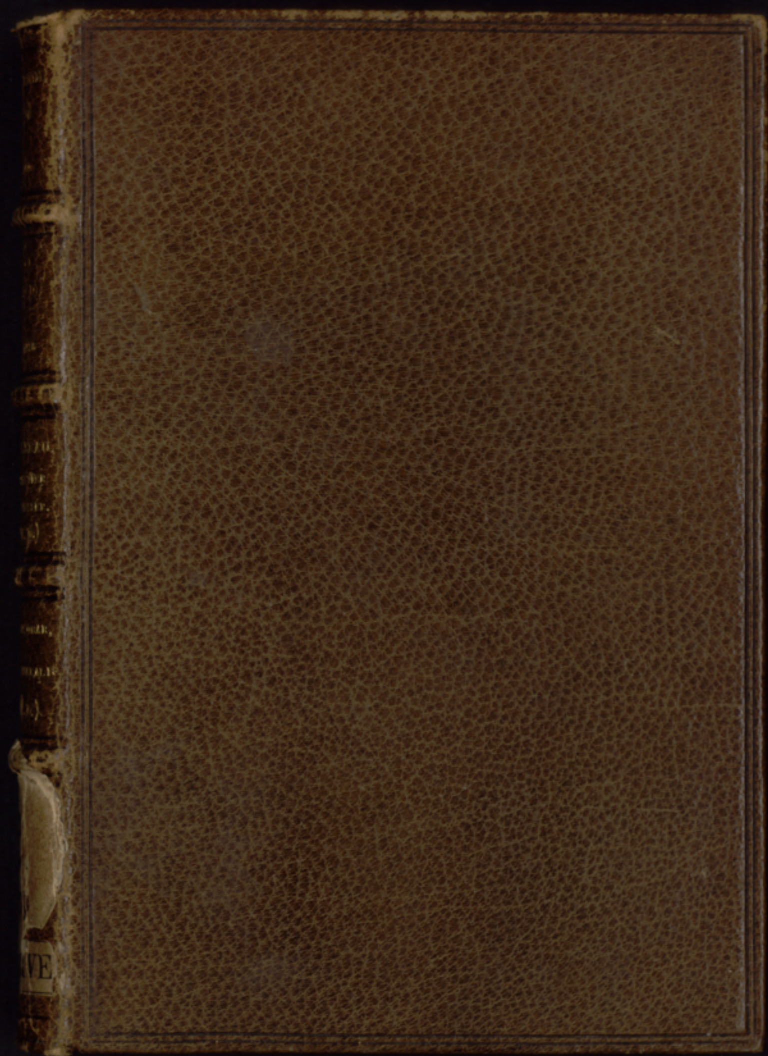
(S. L. N. D.)

ANDR. DE ESCOBAR,

CONFESSIO GENERALIS

(S. L. N. D.)









1°. Resolutorium dubiorum circa celebrationem missarum occurrentium per v. S. D. Johann. de Lapide 1502.

2° de modo confitendi et penitendi. 1496

3°. le vray sentier de soy confesser.. par J. Delbeau

4°. confessio generalis.. per Andream (de Escobar). (1494?)

Esto [illegible] [illegible] possessor [illegible]

[illegible] potestatem [illegible] [illegible] a primo

[illegible] [illegible].

Ioh[illegible] [illegible]

[illegible] voluntatem [illegible]

[illegible] [illegible] sta [illegible]

[illegible] aliena [illegible]

[illegible] latro. [illegible] minuto

[illegible] Pilato. [illegible]

[illegible] latro [illegible] [illegible]

[illegible] narrare. [illegible]

[illegible] [illegible] de pena flagellis

[illegible] [illegible] vel [illegible] iusto

[illegible] Augustinus [illegible]

[illegible] modi flagella [illegible] vel

[illegible] penitentia [illegible] augeant [illegible]

ad custodia [illegible] [illegible]

[illegible] vel ad torquendam [illegible] vel ma[illegible]

[illegible] vel ad gloriam dei manifestanda [illegible]

[illegible] vel [illegible] pene ut Herodi [illegible]

[illegible] [illegible] inferno [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Tres in natali domini misse
celebrantur
Quarum prima facta [illegible] signat
generationem
Secunda signat [illegible] designat
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
facta signat [illegible] [illegible]
Nota. Quant il descendit aux enfers
c'est a dire qu'il descendit et alla
au limbe des sains peres qui estoient
mors en estat de grace. Et est
a noter qu'il descendit quant a l'ame
qui estoit unie avecques la divinité
Car le corps demeura au tombeau
separé par [illegible] sans vie [illegible]
puis ressuscita au tiers jour [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
le [illegible] [illegible] [illegible]

Resolutoꝛiũ dubioꝛum.





Resultorium dubiorum circa celebra/
tionem missarum occurrẽtiũ per venera
bilẽ patrem dominum Johannem de la
pide doctorem theologum parisiensem:
ordinis Cartusiẽsis: ex sacrorum canonũ
probatorumq; doctorum sententiis dili/
genter collectiuum.

Summa dubiorum in hoc opere resolu
torum. clxvi

Wy die [illegible] / hem bin se [illegible]
bin se voit / et hem bin se voit bin
se vergeuyst / et hem bin se [illegible]
pen se prisi / sancte ist



Summarium Subsequẽtis operis in quo dubia circa missarum celebratio nẽ occurrentia pertractãtur disti ctio: cum summaria i singulis pti bus contentorum expositione

i Premittit intẽtionẽ collatoris cũ matia tra
ctãda: tractãdor numero distictõe ⁊ ordine.
ii Ministrũ siue personã ad celebran
dum ydoneam.
iii Locum celebrãdi conuenientem
iiii Tps cõgruũ quo celebrari debet.
Capl'm. v. Est de du- Matialia exteriora q̃ ad ornatũ
vi biis ocur vel ↄgruẽtiã celebratõis rq̃rũt
rẽtibus Ceremonias cõsuetas ⁊ obseruã
circa das i missa ⁊ circa eam: tã in agẽ
dis q̃ in dicendis.
vii Materiam ad cõsecrandũ aptã
panẽ scilicet et vinum.
viii Consecratõnis istius sacramẽti
debitam formam
ix de intẽtione ac rõe eorũ que i missa dicũt
x de rõe ⁊ significatõe eor q̃ in missa ⁊ circa
eã agũt cũ breui epilogo ⁊ ↄclusione hꝰ opis

Capl'm primum. ii. articlos hz

Primus Articulus. Premittit collectoris intentionẽ: materiã qz tractandam annotat

secūdus Per resolutionē dubii exponit tractandorū numerū distinctionē atq; ordinem

Capitulum scdm.v.includit arti.

Arti.i. Resoluit.vi: dubia circa mistrū celebraturū rōe ordis ⁊ officiū sui executionis occurrētia.

Dubiū.i. quis sit minister ad celebrandū ydone⁹ quātum ad persone condicionem

ii De eo qui credit se in sacerdotem rite esse ordinatum et tñ non est sic ordinatus.

iii de eo qui post missā inceptā habet conscientiam q̄ non sit rite ordinatus

iiii de heretico scismatico degradato ⁊c. an scz tal's possit ɔficere hoc sacrmētū ⁊ ordiate celebrate

dubiū.v. de eo q̄ post missā inceptā recordat vel pcipit se esse excōmunicatū de quo prius nō habuit memoriam aut nesciuit.

vi de eo qui post missā inceptā habet remorsuz de irregularitate.

Arti.ii. Resoluit sex dubia q̄ incidunt circa dispositionē corporis ipsius ministri

i de sacerdote muto vel priuato loquella

ii de eo qui habet aliquē aliū corporis defectū

dubiū.iii. de sacerdote leproso.

iiii de paciente morbum caducum

v de eo qui patit fluxū sanguinis vel seminis

vi de polluto pollutione nocturna.

Arti.iii. Resoluit decē dubia emergentia circa habitudinē mētis ipsius mistri celebraturi q̄tū ad intencionē vsū rōnis culpam et gratiam

i An requiratur intencio ministri

ii Quid celebraturus intendere debeat

iii Qualis debeat eē itēcio an s. actualis req̄rat

Summarium

i Quis sit locus communis debitus et conueni
ens ad celebrandum
dubium ii. An licite possit quis extra ecclesiam celebrare
iii Quid agendum si in aliqua regione non inue
niatur ecclesia consecrata
iiii An in mari aut fluminibus liceat celebrare
v An in omni loco cōsecrato licite possit celebrari
Arti ii. Resoluit septē dubia que circa locū ꝓpriū
scilicet altare occurrere possunt.
i an licite celebrari possit sup aliqualioquin altari
ii De qualitate altaris
iii De operimentis et ornatu altaris:
dubiū.iiii. An sup quolz altari ꝯsecrato liceat celebrare
v De altari portatili et ad celebrādū apti ꝙtita
vi De omissione alicuius supradictorū (te

Capitulum.iiii. duos ar. cōprehēdit

Arti.i. Resoluit quattuor dubia occurrētia circa tē
pus celebrādi cōmune videlicet diem
i An indifferēter i nocte et die liceat celebrare
ii an ne i aliqua nocte quis licite possit celebrare
dubiū.iii An liceat ante initium diei celebrare
iiii de celebrāte qui credit diē icepisse et tñ nōdū icepit
arti.ii Resoluit tria dubia que se offerūt circa tem
pus celebrandi proprium. scilicet horā
i qua hora diei celebrare liceat
dubiū. ii. a quo tpe accipiēndū sit principiū diei.
iii De nō obseruante tēpus celebrandi debitū

Capitulum quintum.iii. hz articulos

articu.i Resoluit quinqz dubia que circa vestes et in
dumenta sacerdotalia insurgunt.
i an celebraturus specialibus debeat indui ve
stibus et indumentis.

Capl'm quītū· vi.cōtinet arti.

Capl̄z nonū. vi. i se tenez articulos

i Preparatio.
arti.i. Premittit divisionē ii Oblatio.
toti⁹ misse in v. p iii. fit Consecratio
tes pricipales. In q̄ꝝ iiii. Sumptio.
Grãꝝ actio
ii Primā
Secūdā
arti.iiii Subdividit Terciā Et exponit ltēcōez ac
v Partem quartā rōnē eoꝝ q̄ i ipsa dicūt
vi quintam

Capitlm decimū hȝ articulos.xii

i Lotio
ii Thurificatio
iii altaris obsculatio
i Enumerat.x.iiii Sacdoti vsio et salutatō
gnalia q̄ in v est gestus variatio
missa pferri so vi Iterata p crucis signatō
lēni et circa eā vii Hostie fractio
agūt quoꝝ viii pti hostie in calicē missio
ix Osculi pacis datio
x Vini nō cōsecrati sumptio
ii Primi
iii ii
arti.iiii iii
v iiii
vi declarationē et significationem v
vii vi
viii vii
ix viii
x ix
xi x
xii. Cōtinet breuē epilogū cū ꝯclusione hui⁹ ogis

Finis summarii.

¶ Incipit tractat⁹ dubiorum ac difficultatū circa officiū misse et ea q̄ debitā eiusdē celebratōez exigūt freq̄nti⁹ occurrētiū: iuxta sacrorum canonū ꝯstitutōes: probatorūq; doctorū firmiores atq; tutiores sententias resolutorius

Capitulum primum. De intentiōe collectoris: et materia tractāda tractādoum q; nūero distictōne atq; ordie. ii. ꝯtinens articlos

Arti. i. Premittēs p̄fatōz itētiū tractādaq; exponētē

Prefatio.

Officiū q̄to maius et digni⁹ ē tāto cū maiori cura sollicitudie atq; diligētia exercēdū ē. Grauius eni q̄s d̄linq̄t: si exequando circa hoc negligētiā: defectū vel errorē aliquē admiserit. Int̄ oīa aūt officia hūane facultati ꝯmissa nō ē aliqd̄ mai⁹: digni⁹ aut difficili⁹: q̄ debita missarum celebratio. In q̄ sacramētū p̄ciosissimi corpis et sāguis iesu xp̄i redēptoris nr̄i ꝯsecrat̄ imolat̄ et sūitur. Sacro canone attestāte. Nō modica iq̄t res ē vnā missā facere Et valde felix ē: q̄ vnā digne celebrare p̄t restet igit̄ vt nusq̄ cū grauiori periclo peccet̄: q̄ si i executōe h⁹ dignissimi officii negligētia vel error ꝯmittāt̄. Ea ꝓpt̄ vt sacerdotes siplicesq̄ noticiā canonū n̄ hn̄t neq; sup facilē recursū ad superiores suos aut viros doctos hēre p̄nt meli⁹ cauē valeāt necirc̄ maximū istud misteriū deficiāt vl̄ errēt. Et vbi

aliqđ hoꝝ ꝯtigerit debiť remediis emēdare sciāt: valde vtile atꝫ necessariū foꝛe iudicaui m⁹ vt circ̄ hoc opoꝛtūa eis tradaꝛ īstructō qđ vt lucidi⁹ fiat circ̄ sigla ꝗ ad debitā misse cele bꝛatōꝫ exigūt dubia freq̄nti⁹ occurrētia moue būt. ex q̄ꝝ resolutōnib⁹ ꝯgꝛuaiþis defectib⁹ ⁊ erroꝛib⁹ remedia atqꝫ cautele poterūt adhi

Arti. ii. Numerū distinctionē ⁊ oꝛdinē tractā (beri doꝝ: ꝑ dubij resolutionē pꝛenotans

Dubiū. i. Ad pꝛenoticiā tractādoꝝ ꝑmittiꝛ hoc dubiū. quot ⁊ ꝗ ad debitā ac oꝛdinatā dignissimi sac mēti eucharistie ⁊ misse celebꝛatōꝫ req̄ratur

i. Minister siue sacdos ad celebꝛandum idoneus

ii Loc⁹ celebꝛādi ꝯuenieñs

iii. Tp̄s celebꝛādi. ꝯgruū

iiii. Mālia ad oꝛnatū vel ꝯ gruentiam celebꝛatōis opoꝛtūa. vt vestes vasa ⁊ cetera huiusmodi.

Sol. Cuius solutio ē ꝙ sūt nouē gene ralia ad ꝗ oia necessaria re duci pn̄t

v Cerimonie in dicēdis ⁊ agendis consuete

vi Materia ad ꝯsecrādum apta scꝫ panis et vinum

vii Foꝛma ꝯsecꝛatōis vtriusqꝫ debita.

viii Noticia itēcōis ac rōnis eoꝛūqꝫ in missa dicūtur

ix intelligētia rōis et signi ficatiōis eoꝝ ꝗ in missa ⁊ circa eam aguntur

Circa hec ꝗ dubia ac difficltates sepius obui-

ent sacerdotib⁹ missas celebraturis aut cele
brātibus p.ix.sequētia capl'a elucidabitur.

Capitulum secūdum de dubiis occurrentibus circa mistruȝ siue persouam ad celebraudū idoneā v.includēs articulos.

Arti i. Sex dubia ꝯ solues circ̄ mistrū celebraturū rōne ordis ⁊ officij sui executōis occurrentia.

i Qui sit mister idone⁹ ad celebrādū ⁊ conficiendū siue cōsecrādū corpus ⁊ sāguinē xp̄i

Sol'. Solus sacerdos rite ordinatus.

ii Utrū ille q̄ credit se rite ēe ordinatū ⁊ tñ nō ē rite ordinat⁹: cōficiat hoc sacramentnm?

Sol' de hoc non hētur certitudo: pie tñ credi pt ꝙ cōficiat virtute ecclesie: ⁊ ꝙ sūmus sacerdos supplaceat defectū. ⁊ ꝙ nō permittat periculū imie re ecclesie et eam decipi.

iii Quid agendū. si quis post missā iceptā hēat cōscientiā ꝙ nō sit sacerdos rite ordinatus.

Sol' Si hoc cōtingat ante cōsecrationē: tūc dimittat missā ipfectā. aut cōscientiā deponat. Si post consecratōeȝ ꝓcedat. ⁊ postea superiorē suum accedat et casum ei exponat

dubiū. iiii. Utrū hereticus/ scimatic⁹/ degradatus/ infamis/ irregularis/ excōmunicat⁹/ interdictus vel suspensus: possint ꝯficere hoc sacramentum/ et ordinate celebrare.

sol' Quilibȝ istorū pōt cōficere: sȝ nō dȝ qꝛ cōficiēdo peccat. ⁊ ita null⁹ ipor pt ordiate cebrare

v Quid agēdū sit: si q̄s possit mi ssā īceptā fco; derēse eē excōicatū. de q̄ p⁹ nō habuit mēoriā

Sol. Si cōtigat hoc añ ɔsecratōnē tuti⁹ ē vt missā deserat. nisi graue scādalū timeat. Si vo p⁹ ɔsecrationē / assumat ꝓpositū huiꝰ petēdi absolutionē ⁊ satisffaciēdi: ⁊ ꝓcedat i misse ce

vi quid agendū si q̄s post missā (lebrationē inceptā habeat remorsū de irregularitate

So. si fiat ante cōsecrationē tuti⁹ ē ꝙ missā deserat. Si post cōsecrationē doleat ⁊ ꝓponat at q3 conet facere qđ ī se est. et procedat.

Arti. ii. Resoluens. vi. dubia que incidūt circa dispo sitionē corporis ipsius ministri

Utrū sacerdos mut⁹ vel loq̄lla priuat⁹ pos sit cōsecrare seu cōficere hoc sacramētum

Sl. Nō: op3 eñi ɔficiētē hēre facultatē sermonis siue loq̄lle: quā si amiserit post susceptū ordi nem: cōficere nō pōt eo ꝙ nō pōt v̄ba cōsecra tionis et alia ꝓferenda vel dicenda dicere.

ii Utrū hñs aliquē aliū defectū i corpore: pos sit missam celebrare.

Sol. si hēat aliquē defectū qui reddit eū inhabilē aut impotentē ad dicendū vel faciendū ea q̄ ad debitā celebratōnē exigūt vt puta si care at visu vel digitis q̄b⁹ tractari / leuari / vel frā gi d3 hostia. Uel si habeat aliū defectū nota bilē q̄ scđ3 iudiciū p̄lati sui ordiārij generet scādalū si celebret. non pōt celebrare q̄uis possit alia q̄sūt sacerdotalis ordinis exercere

iii. Utrū leprosus possit celebrare missam.

Sol. si nō sit factus ipotēs per corrosionē mēbro rum pōt celebrare in occulto. Coram alijs tū leprosis pōt etiā in publico celebrare

dubiū .iiii. Utrū paciēs morbū caducū possit celebrare
sol. si cadat frequēter vel emittat spumā aut vo
cē cōfusā nō pōt. Si vō raro cadat nec emit
tat spumā ⁊ sic pōt: dū mō hēat coadiutorē
v Utrū pacienti fluxū sanguis /sacerdotē
vel seminis: liceat celebrare?
sol. Licet nisi aliud ipedimētū obstet. si qs talē
fluxū sanguis paciat̄ vt suscepta i stomachū
stati p secessum emittat celebrare nō debet
v vtrū pollut[9] pollutione nocturna possit lici
te celebrare?
sol. Pollutio nocturna q̄uis scd̄z se cōsiderata
nō sit pctz ex eo q̄ absq̄z vsu liberi arbitrii cō
tingit tn̄ rōne sue cause h̄z qn̄q̄z pctm̄ ānexū
cui[9] est effect[9] vel signū. Ideo primo cōside
rāda ē pollutionis nocturne cā Que triplex
eē pōt. Pria ē extrīseca spiritualis scz demo
nū illusio q̄ quādoq̄z pvenit ex p̄cedēti negli
gentia preparationis ad deuotōnē p̄serti cū
quis ad dormiendū accedit que pōt eē pctm̄
vel mortale vel veniale. Quādoq̄z vero p
uenit ex sola neq̄tia demonū volētiū impe=
dire hominē a sūptione huius sacramenti:
scd̄a causa est intrinseca spiritualis. s. cogita
tio p̄cedēs lasciua: q̄ qn̄q̄z est ex cōcupiscētia
⁊ delectatōe vbi si assit ɔsēsus subuerit pctz
mortale. si autē desit erit veniale. quādoq̄z
aūt pōt eē sine oī pctō vt cū aliq̄s. cā lecōis
vel disputationis cogit̄ de talibus cogitare
Et si hoc fiat sine cōcupiscētia ⁊ delectatōe
non erit cogitatio immunda /sed honesta ex
q̄ tamē pollutio sequi pōt. Tercia causa ē in

trinseca et corporalis videlz superfluitas vel debilitas nature/aut superfluitas cibi vel potus q̄ qn̄qz est cū pctō vel mortali vel veniali: vt tūp prouenit ex super fluitate cibi vel potus. quandoqz aūt est sine pctō vt cū puenit ex infirmitate nature Si igit pollutio ex aliq̄ dictarū causarū cōtingat p vt ē cū pctō mortali nō licz polluto celebrare nisi post. xxiiii horas. si vero accidat ex aliqua illarū causarū scđm qđ est sine pctō vel solū cum veniali pctō pōt pollutus licite celebrare verūtamē si ppter reuerentiā abstineat laudandus ē nisi necessitas vel vitacio scandali vrgeat. verū qz nō sēper de facili potest pcipi ex quasi cā puenit. Jdeo in dubio tutius ē abstinere nisi vrgēs necessitas incūbat vel deuotio specialis instiget: aut alias nulla idispositio debite reuerētie obuians assit. Jta sciendū videt de pollutione nocturna: siue in sōno siue i vigilia fiat. Nisi qs post euigilatione habeat cōsensu deliberato cōpleacētiā in delectatione et precipue cū appetitu futuri operis in quo casu tutius abstinetur.

Arti. iii. Resoluēs x. dubia emergētia circa habitudinē menti ipi⁹ ministri celebraturi quātū ad intētionē vsum rōnis/culpam et gratiam

v. vtrū ad cōficiēdū hoc sacramētū et celebrādum requiratur intentio ministri

sol. Cū ad perfectionē cuiusl3 sacramenti requiratur itēcio ministri eo qz pfectio illa fit p actū humanū a volūtate pcedētē q̄ per intēcionē determinat et specificat cōstat qz maxie ad cōficiendū et celebrandū hoc excellentissimū sacra

mentū exigitur itētio mīstri. Vn̄ et qdā glo.
sup math. dicit. Quātū intēdis/tm̄ facis
ii que debeat eē itētio sacerdotis/siue qd debe
at intendere sacerdos consecrare volēs
sol. In oibus sacerdos debet itētōnē suā ꝯformā
re intentōi eccl'e / hoc ē qͥtēdat illō facere qd
eccl'ia intendit ⁊ facit: cui⁹ ipe in hmōi est mi
nister. Intendit aūt eccl'ia facere qd xps fecit
dubiū. Christus autē trāssubstāciauit panē in corp⁹
suū ⁊ vinū in sanguinē p verba cōsecratōnis
hoc etiam debet intendere sacerdos.
iii. Qualis itencio circa plationē vboꝝ consa=
cratōnis necessario requirat. An scꝫ sp actua
lis exigatur / vel aliqua alia sufficiat
Sol. Intētio actualis nō necessario reqrit. Intē
tio aūt virtualis sp necessaria ē. Dr aūt intē
tio vtualis cū qs pri⁹ habuit actualem inten
tionē cōsecrandi ⁊ ex illa mot⁹ est ad cōsecrā
dū/posito qp actualiter nō cogitet qn̄ verba
cōsecrationis pfert virtualr eni manet iten
tio prima/ ⁊ hec sufficit: nisi ɔtria intētio sub
sequatur. Verūtn̄ studiose curare debet sa=
cerdos vt etiā actualē itētionē adhibeat alio
quin timēdū ē qp a peccato nō excusetur.
iiii Vtrū sacerdos furiosus/lunaticus: vel alia
excā vsu rationis priuatus: possit cōficere
hoc sacramentum et licite celebrare
sol. Quia ad celebrationē huius sacramēti req
rit intēcio mīstri. vt circ̄ resolutionē pmi du
bij hui⁹ articuli pꝫ. exigit etiā ad celebratō
nē deuotio ⁊ sui ipus examinatio. vt infra di
cet. Ido si qs vsu rōnis quacūqꝫ excā sit pus

tus vt nunq̄ hec habere possit. neq̧ cōficere pōt neq̧ celebrare. si vero raro vsu rōnis priuet̃ ⁊ illo frequēter vtat̃: neq̧ obstet aliud īpedimētū: ɔficere quidē pōt eo ip̄o ⁊ celebrare dū modo habeat coadiutorem sacerdotē.

v Utrū demoniacus possit celebrare?

Sol. si fuerit ex toto liberat⁹ pōt celebrare. alias nō pōt qd̄ p experiētiā ꝓbari pōt. Est aūt tp̄s ꝓbationis arbitrariū iuxta discretiōez p̄lati pēsatis circūstanciis persone vel dignitatis vel aliis huiusmodi.

Dubiū vi. Utrū existēs in pctō mortali possit cōficere hoc sacramentum ⁊ licite celebrare.

Sol. Conficere pōt s̄z nō d̄z: q̄z ɔsecrando peccat mortaliter. Uñ ⁊ cū celebrat duo. pctā mortalia distincta cōmittit. Unū q̄z indigne consecrat aliud q̄z in digne sumit.

vii Utrum celebraturus teneatur eē certus q̄ nō sit in peccato mortali.

Sol. Triplex inuenitur certitudo. Quedā supnaturalis q̄ p solā diuinā reuelationē habet̃: ⁊ talis hic nō requirit̃. Alia ē nālis: q̄ q̄s p sensū vel itellectū euident certus ē de aliquo et illa etiā hic nō ē necessaria. Tercia est moralis siue ciuilis. q̄ nec hētur ex reuelatōe diuina nec ex euidētia rei. sed ex ꝓbabilib⁹ cōiecturis magis ad vnā partē q̄ ad alterā iclinātib⁹ ⁊ ad istā tenet̃ celebratur⁹ i ꝓposito dubio vt videl̄z post diligētē ⁊ sufficientē cōsciētie discutionē de q̄ infra capitulo vi. arti. i tractabit̃ certus si modo p̄dicto: se nō eē i peccato mortali ⁊ hec certitudo hic etiā sufficit

viii Quid senciēdū de eo q̄ lȝ nō sit ī pctō mortali tn̄ scōm cōsciētiam scrupulosā estimat se eē
sol. ¶Talis dȝ vel cōscientiā scrupulosā deponere vel a celebratione abstinere

ix quid agendū. si sacerdos postq̄ vel missam
dubiū incepit vel ad incipiendū est ꝑparat⁹ recordetur pcti mortalis de quo non est cōfessus
sol. debet penitere cū ꝑposito ꝯfitēdi ꝛ satisfaciēdi ꝛ si habere possit ꝯfessorē stati cōfiteat nisi absq; graui scādalo fieri nō possit.

x vtrū ꝑpetrās pctm̄ luxurie ꝛ stati post hoc penitēs ꝛ cōfitēs possit licite eodē die celebrare
sol. Non lȝ sed abstinere debȝ ad min⁹ per .xxiiii horas vt supra dctm̄ ē articulo .ii. de polluto pollutione nocturna

Arti.iiii Resoluēs vii. dubia q̄ occurrūt circa ieiunium/sobrietatē ꝛ somnū ministri celebraturi

dubiū i. Utrum sacerdos nō ieiunus: possit conficere et celebrare.
sol. duplex est ieiuniū vnū est ecclesie: quo .s. q̄s vnā comestionē vni⁹ diei nō trāsgredit ꝛ hoc nō soluit ꝑ sumptōnē medicīe vel alioꝝ q̄ nō nutriunt dū mō ī pua q̄titate sumāt tale ieiuniū nō sufficit celebrāti. Aliud est ieiuniū nature quod est ꝑuatio cuiuscūq; susceptiin stomachū: vel viā ad stomachum per modū cibi vel pot⁹ siue nutriat siue nō vel ꝑ se vel cū aliis suscepti dicim⁹ a principio diei a quo q̄s dicet ieiunus. hoc mō ē a media nocte. Et tale ieiuniū requiritur ad celebrātē vnde si quis nō sit hoc mō ieiun⁹: q̄uis posset cōficere ꝛ celebrare tn̄ nō dȝ q̄ꝛ grauiter peccaret Et iō cū q̄s est plures missas eodē die celebra

tur⁹ nõ debet sumere ablutionis vinũ nisi ĩ
vltima missa vt et inferius circ̃ resolutionẽ
vltimi dubij arti. v. huius capituli dicetur
quid agẽdũ si quis post missam inceptam re=
cordetur ieiunium soluisse.
sol. si recordet̃ añ cõsecrationẽ tuti⁹ ẽ q̄ cesset ni
si graue scãdalũ teneat̃ si post cõsecrtõnẽ pce
dat et perficiat̃ nõ obstãte q̄ nõ sit ieiun⁹ qꝛ
preceptũ de pfectione sacramẽti maius ẽ q̄
preceptũ q̄ a ieiunis sumatur
iii vtrũ transglutiẽs reliquias q̃ post comestio
nẽ i ore remãserãt possit celebrare.
sol. si casualiter trãsglutiãtur nõ impediũt cele
brationẽ qꝛ nõ traiiciũt̃ p modũ cibi vel po=
tus sꝫ saliue cui pmiscẽt̃. si vo studiose id fiat
abstinendũ est.
dubiũ. iiii. quid si q̃s gargarizãdo vel os mũdãdo par
aque aut vini trãsglutiat.
sol. sicut in dubio precedenti
v si q̃s tarda hora comederit vel biberit ⁊ nõ
dũ digesserit: vtrũ ei liceat celebrare?
sol. si ex hoc nõ reddat̃ multũ idispositꝰ ad debi
te celebrandũ: licet. ¶ si vo hoc multũ per
turbet̃ et indisponat̃ tuci⁹ ẽ vt abstineat. Unñ
dicit glo. circ̃ cano. Nichil vii q. i. si quis etiã
añ mediũ noctẽ cõederit ⁊ ad huc sẽtiat eructa
tiones qꝛ cib⁹ nõ ẽ digest⁹. q̄ diu sẽtiet cibuꝫ
abstinebit a celebratione
vi. vtrũ patiẽs vomitũ vel iã passus licite cele
brare possit?
sol si quis ex infirmitate sustineat illã passionẽ
abstinere dꝫ quousqꝫ sanetur.

vii Quid si p totā noctē nō dormierit?

Sol' sicut in pcedēti dubio. Dicit enim glo. ni. cōstiterit. de actu de vino lento qui in taberna pnoctauit & altera die nulla pmissa dormitō ne celebrauit qꝫ nō videt ieiunus/sed prans⁹ celebrasse ppter indigestionē. Et glo. circa can. sacramēta de con. di. i. Jeiuniū inqt dico celebrata digestione:

Arti. v. Resoluēs. v dubia circa celebrationis abstinē tiam eiusdēqꝫ frequētiam occurrentia

i Utrū liceat sacerdoti oino a celebratōe ab-

Sol' si sacerdos p sētētiā eccl'e sit ordis ex (stiere ecutōe puat⁹ vel ex debilitate aut egritudie fact⁹ sit ipotēs vel in eptus ad celebrandū tūc non tenet celebrare. si vero nō sit priua tus ptāte celebrandi aut alias factus ipotēs vel inept⁹ tūc non licet ei oino abstinere qui saltē teneri videat ad celebrandū in pcipu is festis. Et maxime in illis diebus i qbus fi deles communicare consueuerunt

ii Utrū expediat sacerdoti vt freqnter celebret

sol. si frequēter sit ad celebrandū dispo sit⁹: ex- pedit vt frequenter celebret. Gratissimū enī sacrificiū illō ē dño/& magnas atqꝫ inenarra

dubiū biles hoc sacramētū virtutes hꝫ. Ideo puti le ē frequēter celebrare & sumere: vt fruct⁹ ei⁹ sepius ac frequētius percipiatur

iii Utrū liceat alicui quotidie celebrare

sol. Circa vsū huius sacramēti ex parte celebrā tis & sumētis duo requirūtur. Primū deside riū cōiūctōnis ad xpm: qō fuit p amorē. secū dum ē reuerentia: q partinet ad timorē. Pri

mū istorū icitat ad quotidianā hui⁹ sacramē ti frequētationē3: scdm vero trahit Vn̄ si q̄s expimentalit̄ cognouerit ex quotidiana cele bratōe feruorē amoris augeri et reuerēti a nō minui: talis quotidie celebret si quis au tē senserit p quotidianā frequētacionē reue rentiam minui ⁊ feruorē non multū augeri ille interdum abstineat. vt cū maiori reuerē tia et deuotione postea celebret.

iiii. Utrū q̄s sic disposit⁹ vt laudabiliter possit ce lebrare: et possit etiā laudabilit̄ ppē sacramē ti reuerētiam abstinere: meli⁹ ac laudabili⁹ faciat a celebratōē abstinēdo q̄ celebrando.

sol. In tali casu: meli⁹/salubrius ⁊ laudabilius ē vt celebret q̄ q̄ abstineat. Nā ex celebratōe multos fructus hui⁹ sacramenti pcipere pōt vt pȝ ex resolutione scd̄i dubii precedentis. q̄ bus abstinēdo priuat̄. Celebratio ꝑterea ex charitate pcedit abstinētiā s3o ex timore. vt pȝ ex resolutione tercii dubii. Charitas aūt timori preferk. Nec validū estq̄ abstinēs se putat postea meli⁹ fore dispositū: q2 fieri pōt vt min⁹ fiat disposit⁹. In certū est etiā si vn q̄ deiceps sic celebratur⁹. stat ēt celebrando asseq̄tur aliquā grāȝ specialē. quā abstinēdo nō contigit vnq̄ fortassis recuperabit.

dubiū. v. Utr liceat alicui plēs missas vno die celebra.

sol. Indie natiuitatis domice potest q̄s tres mis= sas celebrare vt habet de ce mis̄ ꝯsuluisti. Ad dūt doctores. iiii. cas⁹ necessitatis in q̄bus pōt q̄s duas celebrare. Primus est cū i die festo occurrit necessitas vt ꝑter missaȝ diei dicat

missa p deffūctis: secūdus casꝰ est cū necessi tas infirmoꝝ exigit vt viaticū pro eis consecret. ¶Tertius casꝰ est cū superueniūt pegrini aut occurrūt nuptie celebrationē exigētes Quartꝰ casus ē cū ppter defectū sacerdotū vł paupertatē ecclīaꝝ vni sacerdoti plures ecclesie cōmēdātur alias nō licet: nisi vnicā in die celebrare vt habet de cōse. di. i. sufficit Hoc autē cauēdū est cū quis plures missas vult celebrare ne ablutionē sumat nisi in vltima vt sic ieiunus permaneat et celebret.

Capitulum. iii. de dubiis circa

locū celebrādi occurrētibꝰ ii. cōtinet articłos

Arti. i. resoluēs. v. dubia circa locū celebrādi cōmunē videlicet ecclesiam incidentia.

i. Quis sit locus communis debitus ⁊ conueniens ad celebrandum missam

sol. Regulariter sola ecclesia consecrata

ii. vtrum ne quis possit licite quandoqꝫ extra ecclesiam celebrare

sol. Potest de licētia epi vel supioris dū mō habeantur neccia ad celebratiōnē requisita.

iii Quid si i regione aliq nō iueniatur eccła cōsecrata ppter destructionē ecclāꝝ vel si quis sit in itinere cōstitutus⁊ presertī i nauigatione vbi nō pōt habere ecclāꝫ vel cōstitutꝰ i exercitu honesto vel in alio cōsiłi occurrente

dubiū. casu vtrū ne qs possit alibi qꝫ in ecclesia celebrare etiam sine licentia episcopi.

sol. In talibꝰ casibꝰ pōt si habeantur ibidē cetera neccio reqsita: potest ei celebrare sub diuo vł

iiii vtrū i mari vł fluibꝰ i quibꝰ naues (sictorio

frequēter agitantur liceat alicui celebrare.
sol. Nullo mō dz ꝓpter periculū effusionis sā-
v vtrū ī oī loco cōsecrato liceat celebra (guis
sol. Nō si eni loc⁹ sit interdict⁹ siue a (ri missā
iure vt si sit pollut⁹ sāguine vel semine: siue
a iudice videlz p sētētiā interdicti latā cōtra
locū. nō habet ibi celebrari. Et faciens con=
trariū in hoc casu incurrit irregularitatem.
Arti. ii. Resoluēs sex dubia q̄ circa locū ꝓpriū sci
licet altare occurrere possunt.
i vtrū in eccl'a vel alibi possit quis licite cele
brare super aliquo alio q̄ altari
sol. Non licet nisi sup altari vł fixo. siue stabili.
vel portatili siue viatico qd̄ potest poni sup
mensam vel arcam vel aliud huiusmodi
dubiū ii. quale debet eē altare sup quo celebrare licet
sol. Altare dz esse lapideū cōsecratū integrū non
enormiter fractum
iii Quibus altare debeat esse cooptū ⁊ ornatū
sol Duabus pallis ⁊ corporali consecratis de lino
puro factis nullo colore tictis: sed totaliter
albis mundis et nitidis.
iiii vtrū sēper liceat sacerdoti sup quolibet al-
tari consecrato celebrare
sol. Nō. nā postq̄ eps super aliquo altare cele=
brauit. nō lz illo die altari sacerdoti sup illo
celebrare: nisi de licentia episcopi
dubiū. v. q̄tū debeat esse altare portatile vt sit aptū
celebrationi super eo fiende.
sol. Tantū esse dz vt possit recipere pedē calicis
⁊ hostiam: ⁊ q̄ sacerdos man⁹ super ipsū cū
hostia tenēdo cōuenienter ⁊ cōsecrare possit

vi Quid si sacerdos aliquod de predictis requisi
sol tũ mittat vtrũ scilicet consecret celebrando
Si obseruet alia ad ɔsectõez neccia cõsecrat
sed tñ grauiter peccat scienter obmittens.

Capitulum.iiii.de dubiis occurrẽtib9 circa tempus congruum quo celebrari dꝫ: duos habens articulos.

Arti.i. Resoluẽs.iiii.dubia occurrentia circa temp9 celebrandi commune videlicet diem

i Utrum indiferenter innocte ꝛ die liceat alicui missam celebrare

sol. Nõ licet regulariter nisi i die:hoc enĩ sacramẽtũ ad tps grẽ pertinꝫ:quod p diẽ significatur Uñ et saluator dixit. Me opꝫ opari do=

dubiũ.ii. Utrũ ne aliquãdo liceat i nocte (nec dies ẽ

sol. Solũ in duabus noctibus licet: (celebrare videlicet in nocte natiuitatis christi ꝛ in nocte resurrectionis dominice

iiii Utrum ne liceat qñqꝫ ante initiũ dei celebrarẽ

sol. In tribus casibus licet. Prim9 si necessitas postulet vt si cõtigat aliquẽ ifirmari ad mortem et nõ habeẽ hostia consecrata põt sacerdos celebrare ꝛ cõsecrare. scđs cas9 si epũs. sit in itineratione/tũc põt ante diem celebrare vel facere celebrare corã se. Terci9 cas9 si qs hẽat dispẽsionẽ ab epo vel supiore. vt possit celebrare ante diẽ alr nõ est tutũ nisi aliqua rationabilis ꝛ vrgẽs necessitas superuenerit

dubiũ iiii. Quid si quis celebraret credẽs diem incepisse et tamen nodum inceperit

sol. Dꝫ qõ parũ distat nichil distare videẽ:talis

excusatur precipue si deuoto hui⁹ exposcerit

Arti.ii. Resoluēs tria dubia que se offerūt circa tēpus celebrandi proprium scz horam.

qua hora dici liceat missam celebrare

Col.i. Misse sollēnes siue publice scdz canones tribus horis celebrari dñt: videlz hora tercia i dieb⁹ festiuis: hora sexta i profestis dieb⁹ et hora nona i dieb⁹ ieiuniorꝝ. In hoc tñ obseruāda videt̄ debere ↄ̄suetudo regionis vel religionis. Priuate vo misse celebrari pñt a pn̄cipio diei vſqz ad horā nonā hoc ē vſqz ad me

dubiū ii. A quo tēpore sumēdū sit pn̄cipiū diei (ridiē

Col. Principiū diei nō est accipiēdū ab ascēsu solis super nr̄m orizontē: sed ab illa hora qua radij solares icipiūt illūiare nostrū emispeiū qđ dicit̄ pn̄cipiū aurore: ꝛ incipit vna hora ꝛquita pte hore ante corporalē solis ortū

iii. Quid si q̄s celebrādo nō obseruet tp̄s debitū. si obseruet alia ad cōsecratōnē neccessaria

Col. cōsecrat sꝫ tñ si ex cōtēptu vl' sciēter tp̄s debitū nō obseruet: moralit̄ pecat faciēs ↄ̄ constitucionē ꝛ cōsuetudinē gn̄alē eccl'e romane.

Capl'm. v. de dubiis que incidunt circa mat̄ialia ext̄iora q̄ȝ adornatum vel congruentiam celebratiōs requiruntur tres articulos comprehendit.

Arti.i. Resoluēs. v. dubia q̄ circa vestes ꝛ indumēta sacerdotalia insurgūt

Utrū sacerdos celebratur⁹ specialibus debeat indui vestibus.

sol. i. Sic cōgruū est eni vt quib⁹ sacerdos vs⁹ fuit in sua ordinatōne etiā vtat in celebratione. Et qr in susceptione ordinis speciabilib⁹ vestib⁹ indutus fuit: idō ꝛ talib⁹ vti dꝫ i celebratione

ii Quot ꝛ q̄ sūt huiusmodi vestes

sol. Simpliciū sacerdotū sex sunt indumenta: scilicet amictus siue humerale alba cingulū manipulus: stola et casula.

dubiū. iii. Utrū requiratur q͛ sint benedicta.

sol. Sic debēt eni esse sacrata ꝛ honesta nec aliis vsibus q̄ ecclesiasticis et deo dignis officiis deputanda.

iiii. Utrū celebrans absqꝫ vestibus et indumētis benedictis efficiatur irregularis.

sol. Non. qr inuenitur hoc in iure positū. verūtamen scienter vel ignorantia crassa hoc faciens grauiter peccat.

v Utrū necīo requirat q͛ tales vestes et idumēta ceteraqꝫ correqsita sint mūda et nitida

sol. sic. Nā vt habet in c. reliqui de custodia eucharistie clericis precipitur vt oratoria vasa palle: corporalia: et vestimēta mūda et nitida cōseruētur. Quod autē pcipitur iperat ꝛ qd̄ iperat necesse ē fieri. Si non fiat pena hꝫ vt hētur xiiii. q. i. qd̄ precipit. ve igit illis q̄ maiorē curā adhibēt vt lintheamina, vel proh pudor est dicere temoralia sua sit mūda ꝛ nitida q̄ ea sup quib⁹ locari ꝛ tractari dꝫ sacratissimū ꝛ mundissimū corpus ihesu christi.

Arti. ii. Resoluēs iiii. dubia q̄ circa vasa ad celebrādum op ortuna occurunt.

dubiū i. Utrum ad celebrationē misse requirātur aliquasi vasa pecialia.

Sol. Hic potiori rõe q̃ vestes speciales ppt corp⁹
et sãguinẽ xp̃i vt decẽter et reuerẽt ibi pñt
ii. quot et q̃ sunt huiusmodi vasa. (locari
Sol. Duo q̃ necessario reqrũtur s. calix et platẽa
dubiũ.iii. De qua materia debeant eẽ vasa ista
Sol. hec vasa debẽt eẽ de auro vel argento nisi
paupertas obsistat i quo casũ sufficit q̄ sit de
iiii. Utrũ reqratur q̄ sint consecrata (stagno
sol. Hic forciori ratione q̃ vestes ppter causã
superius expressam.
Arti.iii. Resoluẽs octo dubia occurrẽtia circa circũ
stancias et alia exteriora requisita.
Utrũ liceat alicui sie libro missali celebrare
sol. Nõ licet alicui etiã si oĩa memoriter sciret.
sed dz hẽre librũ i quo adminus missa dicẽda
cũ canone cõtineatur ppter periculũ erroris
q̃ ex obliuione vel distractione cõtingere põt
ii. vtrũ liceat alicui sñ igne sine luĩe cãdele cele
Nõ lz. i lege eni scriptũ ẽ ignis i altari (brar
meo sẽper ardebit qd i celebratione hui⁹ sa=
cramẽti maxime obseruãdũ ẽ vbi ille imola
tur tractar et sumitur q̃ ẽ cãdor lucis etne.
Luc. .xii. et qui venit ignẽ mittere in terram ꝛc
iii vtrũ sacdos sol⁹ nullo pñte licite possit cele=
sol. Nullo mõ lz sz admin⁹ vn⁹ dz eẽ pñs [brar
q̃ sacerdoti celebrãti mistret ꝛ i psona eccl'e vl'
iiii. Cui⁹ cõditionis ꝛ q̃li (toci⁹ populi rñdẽs
sol' tan debeat eẽ mistrãs. Mistrãs dz eẽ mascu
l⁹ ꝛ cl'ic⁹ aut saltẽ sciẽs mistrare celebrãti et
rñdẽ ꝛ si fuerit pl'es mistrãtes dñt ẽt h⁹mõi
ɔditõnis eẽ vt notar i casu hoc q̃q3 de cõ. di. ii

⁊ in glo. ibidē. Unū pz ꝙ nulli femīe etiā si sā
ctimonialis fuerit licitū est ad missā celebrā
v quid si ministrās aliqua cā vl' occasione (re
recesserit de altari dimittēdo celebrātē solū
reuersur⁹ tn̄. vtrū celebrās debeat ꝓcedere
ī missa vel cessare donec ministrās redeat.
sol. Procedere debet quousqȝ aliquid occurat ī
quo indigeat ministerio ministrātis.
dubiū vi. Quid si ministrās recedēs non reuertatur
sol. sacerdos celebrans necessitati cōpuls⁹ vicez
ministrantis suppleat.
vii quid de sacerdote iclusovel heremitta ⁊ solli
tario. an scȝ solus celebrare possit.
sol. Si ei nō suffrageĸ copia ministrātis sol⁹ cele
brare pōt alīs secus vt notatur ī glo. circa so
lutionē quarti dubij precedentis allegata.
viii quid si quis omittat aliqd predictorū ꝙuis
sol. consecret sciēter tamē vel ex ignorātia cras
sa omittens grauiter peccat vt etiam circa
superiora dictū est.

Capitulum vi. de dubiis q̄ oc currunt in cerimonijs cōsuetis obseruādis in missa et circa eam tā in agēdis ꝙ in dicen dis tres includent articulos.

Arti. i. resoluēs. x. dubia q̄ oriuntur circa agenda ⁊
dicenda ante missam
dubiū i. Utrū celebraturus missam aliquid speciali
ter agere debeat an̄ missam.
sol. Si cū eni oē qd agere intendim⁹ per studiū
considerationis preuenire debeamus vt sic

ad qđ agendū ē preparemur maxīe decet vt fiat circa hoc dignissimū officiū neqs iprepa rat⁹ accedēs iudiciū sibi mãducet et bibat. Prerequiritur itaqz debita ac sufficiēs ꝑpa ratio sacerdotis qua ita efficiatꝰ disposit⁹ et idone⁹ vt digne adcelebrãdū possit accedere vñ ⁊ scriptū ē Añ orōnē ꝑpara aiam tuam:

ii In quo cōsistat debita ⁊ sufficiens ꝑparatio sacerdotis celebraturi.

Sol. Preparatio illa cōsisti in debita et sufficiēti cōsciencie mūdificatiōe ⁊ ordinatione q̄ ꝑre quirūt debitā suiipsius ꝓbationē id ē diligē tē cōsciētie sue examinationē: scđm q̄ apl's.

dubiū. Corinthios monet ita scribens. Probet aūt se ipsum homo ⁊c.

Et ita ex toto tria ī gñe reqrūt ad debitā suffici entē ⁊ dignā ꝑpatōez s.	probatio purgatio cōscie adornatio

iii. Qualiter ⁊ī quibusqs seipm probare et ex aminare debeat

Sol. Primo ⁊ āte oīa debet cū diligētia cōsciētiā suam discutere ⁊ examinare ꝑsertim ꝓxima confessione debite facta. Si interea ne inci derit in excommunicationē irregularitatē vel suspētionē aut aliqđ aliud huiusmodi ī pedimētū. Scđo. diligēter ꝓspicere dz si ne interea aliqua mala ꝑcipue mortalia cōmi serit. Si ne aliqua bona ad q̄ obligatꝰ omise rit vel negligēt ꝑsoluerit. Tercio si aliqua hmōi iuenerit an ex toto corde de istis dole at ⁊ eaꝓpt deū q̄z offēdit detestetꝰ quarto an

habeat firmū ppositū emandandi vitā suā ꝛ ab oibus moꝛtalibus cauēdi i futurū ppē deū Quīto an intendat oia confiteri añ accessū ad celebꝛationē et iuxta arbitriū cōfessoꝛis: ꝑ eis satisfacere. Sexto vtrū habeat rectā fidē cum debita intentōe ꝛ oꝛnatu ad debite ꝛ deuote celebꝛandū. Septimo: an debitā diligētiā in discutione et examinatiōe pdictoꝛū adhibuerit.

Hec diligent aiaduertāt sacerdotes cōcubinarū: lusoꝛes: crapulosi: ebꝛiosi: ꝛ aliū cōsimiles i dānabili statu viuentes. Pensentq͛ studio qualiter ad celebꝛandū accedāt ꝛ que eos vltio diuina expectet

iiii Quāta reqratur diligētia i examinatiōe pdicta vt sufficiens reputetur et debita

sol. Tanta reqritur ꝙtā qs faceret in magno ꝛ arduo negotio: pꝛo magna ꝛ ardua re lucranda aut graui icōmodo vitando: iuxta possibilitatē humane fragilitatis. Vñ siquis hmōi diligentiam i cōscientie sue examīatōe nō fecerit indigne ad isti⁹ sacramēti celebꝛationē atq͛ sūptionem accedit qꝛ impꝛeparatus et ita dñici coꝛpoꝛis et sanguinis reus iudicabitur

v Anō qs possit eē aut fieri certus ꝙ debitā et sufficiētē diligētiam in pfacta discutōne fecerit

dubiū Ex quo hic n requirit euidēs certitudo cū illa absq͛ diuina reuelatione haberi nō possit ſ3 exigit solū certitudo moꝛalis siue ciuilis sicut i aliūs agibilibus humanis pōt qs ex pbabilib⁹ cōiecturis post examinatōnē de debita diligētia factā satis scire et certus eē an debitā diligentiam fecerit vel non fecerit in discutōe pꝛo

cedentiũ ⁊ hoc sufficit·Quadmodũ etiã dictũ ẽ supra capitulo·ii·articulo· iii·de certitudie essendi absq̃ peccato mortali.
vi In q̃ cõsistet debita ⁊ sufficiẽs cõsciẽ purgatõ
Sol. ¶Talis cõsistit post debitã examiatõnẽ factã in pctõrũ presertim mortaliũ et aliorũ impedimẽtorũ si q̃ p discutionẽ inuẽta fuerit totali ⁊ oimoda remotõe vel expulsione·Ad quã expulsiõnẽ tria p̃cipue requirũt̃ Primũ ẽ vera ⁊ pfecta cõtritõ ⁊ pctõꝝ detestatio: p quã q̃s deo q̃ offẽdit recõciliatur·scdʒ est pura ⁊ integra cõfessio ¶Terciũ ẽ recta ac debita absolutio·Nõ eni sufficit q̃ accedẽs ad celebrãdũ sit p cõtritionẽ reconciliat⁹ deo/sed exigitur q̃ etiã sit reconciliat⁹ eccl'e: vt digne suscipiat sacramẽtũ vnitatis eccl'e qd̃ fit p absolutõnẽ q̃ p̃cedit cõfessionẽ.et iõ si q̃s post mortale cõmissũ q̃tũcũq̃ cõtritus fuerit accedat ad celebrãdũ absq̃ cõfessione ⁊ absolutione mortaliter peccat nisi occurrat cas⁹ q̃ in dubio sequẽti tangetur.
vii quid agendum si quis non possit habere copiam cõfessoris.
Sol. si possit abq̃ scãdalo differre celebrationẽ differat quousq̃ habuerit cõfessorẽ. si vero imineat scãdalũ nisi stati celebret tũc cũ debita cõtritõne ⁊ volũtate cõfitendi tp̃e oportuno celebret vt scãdalũ euitet̃ si tñ ex negligẽtia sua desit cõfessor quẽ h̃re potuisset si debitã diligẽtiã fecisset specialẽ peniteat.
debiũ viii· quib⁹ ornamẽtis cõsciẽa celebraturi debat eẽ adornata vt digne ⁊ debite possit celebrare

Sol. Necessariũ ē vt digne celebraturꝰ accedat ornatꝰ recta fide debita itencione ⁊ sufficiē ti conatu ad debite reuerēter ⁊ digne celebrã dũ. Decēs ē etiã vt decoratus sit humilitate castitate: iusticia ⁊ ceteris virtutibꝰ q̄ per ve stes sacerdotales significantur

ix Utrũ celebraturus teneatur dicere horas canonicas ante misse celebrationem

Sol. Talis ad minꝰ dicere tenet̄ ante celebratõez matutinas alioqui mortalit̄ peccat Ad alias aũt horas canonicas nõ tenet̄ ante missã sub peccato mortali nisi aliq̄ specialis cõstitutio vel approbata cõsuetudo eum ad hoc obli= get. Nichillominꝰ cõgruũ videt̄ vt etiã pri= me ante celebrationē dicãtur. In ceteris at tendenda est consuetudo ecclesie cathedra= lis vel regionis cuiꝰ est pars subditus

Dubiũ. x. Utrũ sint aliqua alia spãlr̄ dicēda vel agēda ante misse inceptionē a celebraturo.

Sol. In hoc attēdenda est cõsuetudo diocesis vl̄ religionis sue/scd̃z quã si aliqua alia p̄mit= tãt̄ q̄ ad decētiã reuerētiã ⁊ deuotõnē deser uiãt decet vt ita obseruet̄. Ubi ubi cõsuetũ est vt dicãt̄ isti psal q̄ dilecta. Bñdixisti. In clia. Credidi ⁊ de p̄fũdis cũ q̄busdã p̄cibus ei collectis. vel etiã q̄dã psalmi ⁊ orõnes ad lotionē manuũ ⁊ idustionē sacrarũ vestiũ et ad acessũ ad altare nõ sũt ista a celebraturo omittēda vel cõtēnēda. Solet etiã p̄mitti cõ fessio generalis publicat ⁊ osculatio altaris apõ quosd̃ thurificatio: precipue ãte missas solēnes que suo mõ etiam sunt obseruanda.

Arti ii. Resolues .xiiii. dubia occurrētia circa dicen
da ⁊ agēda i missa modūq₃ dicēdi atq₃ agēdi
Que sint dicenda et agenda in missa ⁊ quō:
Gñaliter illa dicēda ⁊ agenda sunt: ⁊ eo mō
que ⁊ scdm qd ordinatio ac cōsuetudo d oce
cesis vel religionis celebrantis obseruat

ii. Utrū sacerdos in missa debeat vel possit ali
dubiū. qd aliud dicere q̄ in libro missali continetur
sol. Magis expedit q nichil aliud dicat: vōt tñ
cogitare aliqua deuotionē excitātia. Si igit
affectū habeat ad aliqua dicenda: ptrāscat
illa cogitando atq₃ meditando.

iii. vtrū v̄ba canonis debeāt dici secrete: sicut ⁊
orōnes in missa que secrete vocantur
sol. sic ꝑpter multas cās quas nō op⁹ est recitaꝛ

iiii. Utꝝ ceta p̄t canonē ⁊ secretā vel secretas si plu
res accipiant debeāt alta ⁊ audibl'i voce dici
sol. Ita expedit fieri. Nō eni absq₃ cā rōnabili
ecclesia fecit distictōnē iter canonē ⁊ alia di
cenda p hoc nāq₃ excitāt ⁊ edificāt astātes
Si tñ sol⁹ mistrās astet: q fortassis [vt apō
quosdā religiosos cōsuetum est] postea sit
celebraturus: ⁊ sub ministratione se aliqlt
recolligat meditādo non videtur hac de cā
ne cessariū d₃ tñ nichilominus consuetudo
loci obseruari

v Utrū in memorīs viuorū ⁊ mortuorū de=
beat aliquorum fieri nominatio.
sol. Non ē necesse. si tñ celebrās ex nōiatōe eo=
rū sēsiat deuotōnē augeri potit noiare caue
do nichillomin⁹ ꝑlixitatē propter astantes

vi vtꝝ sacerdos cupiēs aliquoꝝ noiati habere

memoriã possit ante celebratõnẽ hoc facere
sol. Expedit vt ita faciat: pfert si publice ⁊ corã
multis sit celebraturus vel si multorũ noiatim
memoriã habere velit sicut etiã expedit vt cele
bratur⁹ hñs desideriũ dicẽdi vel meditandi
alia specialia ꝓ deuotione maiori excitãda
circa sũptõnẽ sacramenti hoc faciat añ cele=
bratõnẽ vel etiã sub celebratõne si missa in
notis cãtetur ⁊ tp̃s aptũ ad hoc habeatur.
dubium vii. Utrũ reqrat attẽtõ celebrãti circa dicẽda ⁊ agẽ
sol. da quẽadmodũ nõ necessario reqrit actua
lis intẽtio vt superi⁹ c. iii. arti. iii. circa reso
lutõnẽ eiꝰ dubii dcm̃ ẽ. Ita etiã ⁊ necio reqri
tur actualis ⁊ cõtinua attẽtio virtualis tñ sp ẽ
necessaria. Est aũt virtualis attẽtõ: virt⁹ q̃
dã relicta ex actuali attẽtõe p̃ma ñ itẽtõe si=
ne ꝓposito pseuerãdi i tali attẽtõe actuali.
Et hec etiã sufficit nisi intrũpat p actualem
attẽtõne sibi ꝯriã siue voluntariã cõuersionẽ
vel euagationẽ ad alia. Uerũtamẽ studiosã
diligẽtiã adhibere dz celebrãs vt actualẽ at
tẽtionẽ retineat ⁊ ne ad alia distrahat qm̃ si.
q̃s debitã diligẽtiã nõ adhibeat a pctõ non
potest excusari.
viii. Utrũ ad debite ⁊ digne celebrãdũ requirat
deuotio in celebrãte.
sol. Deuotio duob⁹ mõis põt acipi. Prio ꝓ volũ
tate ꝓmpte tradẽdi se ex dilectõe ad ea q̃ pti
nẽt ad dei famulatũ. scdo ꝓferuore dilectio
nis q̃ mẽs ꝗdã suauitate ⁊ delectatõe eleuat
ad deũ. et scdz vtrũqz modũ duplex põt eẽ de
uotio q̃dã enĩ ẽ actualis qñ scz actualr̃ volũ

tas pꝛōpte se tradidi diuino obseq̄o vel mens actualiter feruet indilectōne. alia est virtual' vt cū ex actuali ⁊ p̄uia deuotōe relinq̄tur q̄dam virt⁹q̄ ad actus seq̄ntes cōcurrit. Circa actu alē deuotionē duo sūt ꝯsiderāda. s. deuotō ip̄a ⁊ conatus ad acq̄rādū eam. Circa officiū etiā misse duo attēdēda sūt. scꝫ misse celebꝛatio ⁊ ad celebꝛādū debita p̄paratiōe. sacerdos itaqꝫ ce lebꝛaturus in pꝛepatōe circ̄ examiatōnē ⁊ pba tōnē suiip̄ius tenetur hēre deuotōnē pꝛio mō dicā actual': hois eni ē pꝛeparare aimū. De hac deuotōe videtur eē intelligenda glosa. i. coꝛin xi. dicēs. In dignus est qui nō deuota mēte ac cedit ad eucharistiā. ad deuotionē vō secundo mō dictā actual' hn̄dam nō tenetur. Ille eni feruoꝛ dilectionis a dn̄o gratuite dat'. Vn̄ ali q̄n desideratus dari denegatur vel datus sub trahitur alicui. scd̄m q̄ dispositio eius meret' vel saluti sue dn̄s nouit expedire. Verūtn̄ cele bꝛatur⁹ tenet' toto conatu illū feruoꝛē deside rare, ⁊ possibilē diligentiā adhibere faciēdo to tū qd̄ in se ē vt sibi detur nitendo omnē tēpoꝛē distractionē ⁊ euagationē mentis expellere. ⁊ si aliq̄d huiusmodi occurrat deliberare nō te nere: hoc eni faciēdo: nō cessetur indign⁹ sꝫ suf ficiēter deuotus accedere. ¶ Vn̄ si ꝑ tūc ille feruoꝛ ei nō detur nō dꝫ ꝑpter hoc a celebꝛatō ne abstiere sꝫ absqꝫ scrupulo celebꝛare. In ip̄a āt celebꝛatōe nō req̄rit' de necessitate deuotio actual' pꝛio⁹ accepta sꝫ sufficit ⁊ ēt req̄rit' vtual' ex actuali p̄cedēte elicta. lꝫ etiā nō req̄rat' actua lis deuotō scd̄o⁹ dicta eo q̄ nō ē in libꝛa ptāte

nra requirit th ꝛ sufficit desideriū cū possi= bili conatu actuali ad recḡrēdū illā deuotio nē ita ꝙ celebrās faciat qd̄ i se ē cor sursū ele uādo ꝓut ꝛ ipse astātes excitat et hortat cū dicit sursū corda. Circa qd̄ dicit cipriān⁹ pa= pa vt hētur de cōse di i. qn̄. Ideo sacerdos p̄fatōe p̄missa parat fratrū metes dicendo sursū corda vt dū r̄ndet plebs. hēm⁹ ad dn̄m admoneat nichil se aliō q̄ dn̄m cogitare debē Claudat ꝯ aduersariū pect⁹ et soli deo pate at nec ad se hostē dei ꝓuenire patiat: hec ibi

ix Vtꝝ celebrās debeat stare capite discoopto

Sol. sic vt hēt ō ꝯse. di. i. c. null⁹ nisi occurat rōna lis cā coopiēdi. vn̄ si q̄s absq; tali cā stet co= opt⁹ grauiter peccat vt hēt ex eodē capitulo

dubiū. Cū q̄ debeat fieri ablutō p⁹ sūptōnē sāguis

Sol. cū vino vt hētur i. c. ex pte de cele. mis. Cui⁹ rō inferius vltimo capitulo reddetur.

xi. Vtrū sacerdos post missā inceptā licite pos sit de sistere officiū nō pficiendo

Sol. Nō pōt: nisi occurrat aliqua rōnabilis ꝛ suf ficiens causa.

xii. Quid agendū si sacerdos post missā i ceptā moriatur: vel in talē infirmitatē aut debili tatē incidat vt nō possit perficere

Sol. Si aliquod istoꝝ cōtingat ante cōsecratōe; nō ē necessariū ꝙ missa p aliū perficiat pōt tamē fieri si assit ali⁹ sacerdos dispositꝰ. Et ille icipiat vbi prior dimisit qd̄ si nesciat pōt incipere a principio. Si vo aliqd̄ predictoꝝ contingat post cōsecratōnē corpori ꝛ ante cō secratōnē sanguis vel post cōsecrationē vini

usq3 tūc suppleri ꝛ perfici missa p aliū dispositū. Si aūt cōtingat hoc i ꝓlationē v̄boꝝ cōsecrationis corporis v̄bis iā in parte ꝓnūciatis silr ꝑficiat p aliū que incipiat ibi. qui pridie: Et si illud contigat i cōsecratōe sanguis incipiat ibi. Similimodo: sic etiam agendū videtur cū dubitatur vtrū prior sacerdos icēperit v̄ba consecrationis ꝓferre. ꝛ nō pfecerit. Nec reputandū est tūc fieri iterationē quia non intelligitur iteratū quod ambigitur esse factum

xiiii. quid agendū si celebranti sāguis per nares erumpat vel fluere incipiat

Solu. Pausare d3 reclinādo vel sedēdo donec fluxꝰ cesset. Cauere aūt d3 ne vestes vel aliqua sacra per sanguinē coinqnētur recipiēdo illū: vel. in aliquo vase vel pāniculo ꝓut discretioni sue meliꝰ cōuenire videt̄ si autē ille fluxus restrigi nō posset neq3 sacerdos officiū perficere tūc agendū ē vt in casu dubii pce- quid si sacerdos omittat aliqd vel ali[ ]dētis qua de dicēdis vel agendis in missa.

Solu. Si obseruet ea q̄ necio an cōsecrationē reqrūtur cōsecrat: sed tn̄ grauiter peccat si sciēter omittat aliqd notabile ex istutione siue cōsuetudine eccl̄e ad hoc officiū reqsitū vt puta misse introitū. Epl̄am Euangeliū vel alid huiꝰmodi si aūt aliqd modice reputatōnis vel ex negligentia aliqd omittat minꝰ peccat. Diligentissīe tn̄ cauere d3 ne cōtigat

Arti. iiii. Resoluēs iiii. dubia q̄ occurrūt circa dicēda agēda ꝛ cauēda post misse celebrationem

dubiū. i. vtꝝ specialit̄ aliq̄ sit dicēda poꝰ misse celebratōe3

sol. ¶ Sic primo nam̄q₃ ⁊ ante o la dicēde sūt corde ⁊ ore debite et deuote grāx̄ actōes. Cū eni vt ⁊ ipse celebrās in prefatōne ꝓtestatur dignū ⁊ iustū sit atq₃ equū ⁊ salutare vt semꝑ ⁊ vbiq₃ dn̄o grē agātur q₂ in nullo loco vel tp̄e nobis bn̄ficia sua clemēter largiri cessat dignissimū: iustissimū et equissimū est vt hoc fiat p⁹ huius bn̄ficii ꝑceptōnē ⁊ tanto diligentius atq₃ deuotius q̄nto inter oia bn̄ficia hoib⁹ a deo collecta illud vnū de maximis hētur. Nō solū autē ideo grās agere d₃ celebrās ne ꝓpter ingratitudinē de tanto bn̄ficio grauius iudicetur a domino. sed et vt de tali gratias debitas exibens potiox̄ bn̄ficiorū dign⁹ efficiatur et precipue vt ad crastinā celebratiōnē vł salte spiritualē istius sacramenti sūptionem ad quam semper tenetur ee dispositus prepara tior reddatur semper eni celebratio p̄cedēs dispositio ac ꝑparatatio esse debet ad sequētē. Magis autē attēdenda est in huiusmodi gratiarum actione feruida cordis deuotio q̄ ꝓlixa labiorū oratio.

ii Utx̄ p⁹ celebratiōnē aliq̄ ēt sigłariter sit agē

sol. ¶ Sic d₃ eni his q̄ celebrauit i o bus ti (da moritate virtuose ⁊ exēplariter se habere ⁊ i bonis occupationib⁹ exercitiisq₃ salutarib⁹ eō solatiōnē et delectatiōnē querere vt i me ditādo/psallando/orando/studēdo/ scribēdo legēdo: docendo: et horas conon:cas debite ꝑsclucēdo ita vt ⁊ diabolus nūq̄ eū occiosū inueniat ⁊ ad futura dona paratior fiat

dubiū.iii que sūt sacerdoti post celebratiōnē cauēda

sol. Maxime cohibēda est lingua ne loquatur le

nia inutilia scurrilia vel dolosa v̄ba sit etiā visus ne videat vana. Et suo modo seuꝰ ceti sunt custodiēdi p̄cipue etiā crapula ꝛ ebrietas fugienda. ioci ꝛ ludi vitandi ꝛ vt hec facilius fieri possit studēdū ē. vt dicit beatus greg. vt sēper animꝰ in suo pōdere ꝛ vigore seruetur ne postea cū fluxa cogitatio dissoluat ne vana leticia mentē subrepat: ꝛ lucrū cōpūctionis anima per incuriam fluxe cogitationis perdat.

iiii vtrū statim post misse celebratione sit cōmedēdū vel bibendum.

Solꝰ De iure nō debet fieri Vn̄ in canone: tribus de cōse. d. ii. Sr Si mane dn̄ica portio edit vsq̄ ad sextā ieiunāt ministri q̄ eā īpserut. Et si tercia vel quarta hora accepit ieiunēt vsq̄ ad vesperas. Sed de cōsuetudine hoc ius non seruatur ꝓpter reuerētiam tā(n)ti sacramēti dignū ē vt cibo ꝛ potu abstineatur donec debite gratiarū actiones sint reddite ꝛ ita etiam interea species sacramentales verissimiliter existimentur corrupte

Capl̄m. vi. de dubiis occurrentibus circa materiam ad consecrādū aptam videlicet panem et vinum. vi. continet ar.

Arti. i. Resoluēs sex dubia q̄ incidunt circa panē cōsecrandū siue hostiam anteq̄ consecretur

dubium Quis et qualis debet esse panis vt cōsecrat et ex eo confici possit corpus christi Debet esse triticeus aqua naturali confectus et azimus id est non fermentatus.

ii Quid agendū si sacerdos percipiat panē non esse triticeū vł alia aqua ꝗ̄ naturali confectū. aut fermentatum.

Sol. Si aliquid istoꝝ percipiat ante inceptionē ca canoni panē illū remoueat⁊ aptū apponat Et sine alicuiꝰ repetitione ꝓcedat: si post incepti onē canonis ⁊ añ vba cōsecrationis remoue at vt supra ⁊ canonē reincipiat. hoc videtur tu tius et cōuenientiꝰ: si post vba consecratiōis panis et siue ante siue post consecrationē san guinis ante tñ sūptionē panis: remoueatur il le panis ⁊ recipiatẽ aptus atq; consecretur vi͂s Panis vo supra quā ꝓlata sūt verba cōsecra tionis reuerēter tractet ⁊ sumatur a celebrā te post sūptionē sanguinis vel a mistrāte. si pꝰ sūptionem illius panis et ante sūptionē sāgui nis recipiatur de nouo panis aptus⁊ sacretur vt supra atq; sumatur nō obstante ꝙ ieiuniū sit solutū per sūptionē panis non cōsecrati. q: preceptū ꝺ perfectione hꝰ sacramēti maioris est ponderis ꝗ̄ preceptū ꝙ hoc sacramētū a ie iuno sumatur. si post sūptionē sāguinis: repo natur nouꝰ panis aptus vt supra⁊ nouū vinū ⁊ cū repetitione canonis fiat noua consecratio vtriusq; atq; sūptio ne sacramētū maneat ip fectū: si vo panis aptus ⁊ debitꝰ hēri nō poss; ante cōsecratōem: deseratur missa icepta.

iii Quid agendu; si panis appositus percipiatẽ esse corruptus

Sol. Quia panis corruptus dr qui substātiā ⁊ speci em panis perdidit vel ex putrefactiōe vel ve tustate vel alio hmōi quod percipi pōt cū cō=

tinuitas ꝛ soluit ꝛ sopoꝛ odoꝛ color aliaqꝫ accidētia mutata sūt ideo nō ē panis neqꝫ cō
dubiū. secrabilis. si ergo percipiat aliquo modo p circa precedēs dubiū expressorum agat etiam eo modo quo ibidē dictū est.
iiii quid agendū i pais nō fuerit appositus v.e post appositionē ablatus ꝛ nō percipiat do nec veniat ad verba consecrationis.
apponatur in illis aptus repetatur canon. ꝛ fiat consecratio illi⁹
quid agēdū si panis sit disposit⁹ ad corruptionē sicut notari pōt ex aliquali mutatōe sa=poris vel odoris vel si habeat foramē vel fracturā aut ablata sit aliqua particula vel nō sit rotōdus vt moris ē vel habeat aliquā maculā aut aliū deffectū consimilem
Sol' si sialiqs istorū casuū occurrerit ꝛ pcipiatur ante consecrationē ꝑpter reuerentiā sacramēti remoueat panis ille et apponatur ali⁹ aptus si autē alius haberi nō possit ꝑcedat nichilomin⁹ in missa ꝛ perficiatur nisi deffetus in pane adeo notabilis fuerit ꝙ graue scādalū astācium timēdū sit si procedatur: si vero post consecrationē percipiatur talis defectus aut in ipsa consecratione procedat et perficiatur officium.
dubium Utrū in aliquo casu sacerdos possit licite legere vel cantare missā et nō cōsecrare panē siue conficere corpus christi
Sol' In nullo casu licet. Graui⁹ eni peccat ꝓbis criminosus q̄ se celebrare simulat ꝛ nō celebrat ꝙ si celebraret. Pror⁹ itaqꝫ falsa remedia sūt abijciēda q̄ sūt ver̄ piculis grauiora

Arti. ii. Resoluens viii. dubia q̄ occurrūt circa panē cōsecratū siue corpus xp̄i ante sūptionem.

i Utrū sacerdos cōsecrās panē teneat̄ sumere

sol. Quotiēs sacerdos cōsecrat tenetur sumere vtrū in p̄dicto casu teneatur sp̄ totū sumere. Nō semp̄ tenetur. Si enī sacerdos cōsecret plrēs hostias p̄ viatico ifirmoꝝ reseruādas vel aliis p̄ tunc dispēsandas non tenet̄ nisi vnā sumere. si etiā aliq̇s sub missa icideret ī ifirmitatē vbi imineret periculū mortis et nō haberet̄ alia hostia cōsecrata dz sacerdos illā quā ipse sūpturus erat totā diuidere ꝛ p̄

dubiū tē infirmo dare. si etiā post sumptionē sanguinis et ablutionis reperiret̄ aliqua notabilis p̄ticula hostie cōsecrate vel tota hostia consecrata reseruari debet et non p̄o tunc sumi vt infra tangetur.

iii Qui agendū si dep̄rehendātur aliq̄ue particule super corporali: palla: vel patena: q̄ de hostia consecrata sint resolute

sol. diligenter recolligātur et sumantur cū hostia sumēda vel sāguie añ sūptionē ablutionis

iiii Quid agendū si p̄pter frig⁹ aut aliā causā accidētalē hostia vel pars eius cecide rit in calicē de manu sacerdotis?

sol. Si tota hostia inciderit nichil iterandū est s3 obseruatis ceteris obseruandis sumatur simul cū sanguine. Si vero ps aliqua i manu remāserit frāgatur illa ꝛ pars vna mittatur i calicē et p̄cedatur vlterius more cōsueto

v Quid agendū si ceciderit hostia cōsecrta vel ps ei⁹ sr̄ terrā vł lapidē vel pānū vł aliō cōsiīle

col Stati reuerēter leuetur ꝛ reponatur illuc vbi cecidit: perquirat ꝗ diligenter si alique particule de hostia resolute ibi remanserit que con similiter leuētur. Deinde loc⁹ vbi hostia iacuit radatur ꝛ abrasa cōburant cineresꝗ i sacrario reponātur. Et si locus nō possit cōueniēter stati radi crcumsignet ꝛ cooperiatur ne pedibus tāgatur donec cōmode radi possit. Si vero
dubiū sup pānū veste aut aliud huiusmodi ceciderit diligenter excutiatur ps illa vbi iacuit sup corporale vel patenā: poterit insup lauari ꝛ aqua lotionis in piscinā mitti. Et vbi occurreret casus ꝙ sacerdos non posset cōueniēter vel sine graui scandalo leuare vel si eēt piculū in mora vt timeretur ꝙ aial brutum aut puer sumeret vel pedibus cōculcaretur vel aliud huiusmodi tūc deberet reuerent leuari a ministrante vel alio etiam laico si non assit alius sacerdos et porrigi ad manum celebrantis.
vi. Quid agendū si sacerdos casualit tangat hostiā cū naso mento barba veste vel alio hmōi
Sol. Si notabiliter tetigerit ita vt verisimiliter timeri possit ꝙ aliq̄ pticula minima hostie ibidē manserit adherēs: statim post sūptionē hostie vel ante si cōmode fieri possit fricetur cū extremitate patene sup corporale illa ps nasi mēti vel illius q̄ tacta fuit hostia. Deinde excutiatur corporale super patenā ꝛ si aliq̄d ibi appareat de hostia sumat vel mittatur i calicē et sumat cū sanguine et nichilomin⁹ post ablutionē digitoꝝ discrete lauetur vel humectet cū digito eadē ps rei contacte ꝛ astergatur cū pa

niculo absters⁹ quo calix abstergi solet si cū veste aut alio cōsimili tetigerit excusiat ps illa super patenā vel corporale ⁊ agat vt s.

vii. quid agēdū si hostia cōsecta per ventū vel a liq̄ alio mō fuerit amota de altari ⁊ amissa

Sol. Fiat diligētissima perquisitio adinueniēdū hostiam q̄ si inuēta fuerit reuerēter repona tur et pcedatur in missa si vo inueniri non possit accipiatur noua hostia: reincipiat ca. et cōsecret deinde pcedatur modō cōsueto

viii. quid agēdū si cū sumendū est sacramentum corpus xpi miraculose apareat sub spe car nis vel pueri vł aliqua alia nō conuenienti humane refectioni

Sol. In tali casu nō est sumēdū nec ppt hoc sacer dos efficitur transgressor pcepti quo mādat vt sacerdos cōsecrās sumere debeat ꝯsecra tum qꝛ q̄ miraculose fiūt legib⁹ nō subdūt.

arti. iii. Resoluēs. vii. dubia circa panē cōsecratum siue corp⁹ xpi post sūptionē occurrentia.

i quid agendū sit si in sumptione sanguinis remaneat pars hostie in fundo calicis

Sol. Cauendū est ne infundatur vinū vt cū illo sumat: qꝛ si cū vino sumeret ex quo vinū citius descēderet in stomachū ⁊ perueniret descensū illius partis hostie tūc iā solutū

dubiū esset ieiuniū ⁊ ita sacerdos ieiunus sumeret qd̄ in hoc casu fieri nō dꝫ cū aliud ⁊ facile re= mediū haberi possit hoc videlꝫ vt digito cō secrato ducat illa pars ad clabiū alicis ⁊ in de sumatur postea digitus fugatur et ablu atur cum vino ⁊ illud etiam sumatur

ii Quid agēdū si post sūptionē sanguis reperiā
tur aliq̄ pticule siue reliq̄e resolute de hostia.
col Si certū sit q̄ sint resolute de hostia consecra
ta: ⁊ reperiātur añ sūptionē ablutiōis stati su
mātur. Si post sūptionē ablutionis reperiāt
⁊ sit aliq̄ ita magna q̄ possit absq̄ piculo tra=
ctari et reseruari/tunc reseruetur vsq̄ ad pri
mam celebrationē/in qua cū hostia sumat nisi
graue scādalū timeat euenire ex reseruatiōne
Si aūt oēs sint a deo parueq̄ absq̄ periculo
tractari ⁊ reseruari nō possint/tunc sumātur.
non obstāte q̄ prius sūpta sit ablutō/ q̄ ꝙdiu
sacerdos est i actu pfectionis sacramēti et re=
collectionis reliquiaꝝ/quicq̄d fit dz fieri mox
⁊ incontinenti nullo actu ꝫrio intermedio id
ē quasi simul sumeret oīa añ ꝙ cēseatur nō ie
iunus. Ubi etiā solutū est ieiuniū nō obstaret
q̄ preceptū de pfectione sacramēti maius est
vt supra patuit. Cautū tñ videt vt añ ablutio
nē reliquie diligenter perquirātur et recolli=
gentur atq̄ sumantur. Si vero dubiū sit vtrū
reliquie iste resolute sint de hostia cōsecrata
vl' nō cōsecrata agat vt dictū est cū hac tñ gñā
li intēcione ac conditione: si sint consecrate

iii Quid agendū si post sumptionē sanguinis re
periatur aliqua hostia integra.
col Si certū sit q̄ sit consecrata ⁊ reperiat añ sūp
tionē ablutionis: stati sumi pōt vel reseruari
Sic etiā agendū est si supermanserit aliqua
hostia de eis quibus alii communicauerunt.
¶ Si post sumptionē ablutionis inueniatur

reseruetur pro viatico vel i sequēti celebrāte
dubiū ne sumat. Si vero dubiū sit an sit cōsecrata agatur eodē mō: cum hac tamen conditione si sit consecrata
iiii Quid agēdū si quis post sumptionē corporis xpi statim patiatur vomitum
sol. Reuerēter recolligātur spēs panis si discerni possunt: et reponant in sacrio: vel sumant ab aliquo si saltē adsit aliquis ad sumendū dispositus absq; nausea et ea in quib9 inuēte fuerint species cōburāt et cineres in sacrario recōdāt
v quid agēdū si qs post sūptōnem ex infirmitate statim emittat p secessū quod sumpsit.
sol. Recolligāt spēs et fiat sicut i casu pcedētis du= (bii
vi Quid agēdū si hostia ꝯsecrata et reserua ta reperiat putrefacta vel aliūde corrupta.
sol. reuerēter tractetur et in sequēti misse celebratōe sumat post sūptionē sangnis. si vero sumi
dubiū non possit recondatur in sacrario
vii quid agendū si hostia consecrata comesta fuerit a mure vel alio bruto
Sol. Si aial illud stati apprehēdi possit/ aperiatur corpus eius et diligenter perquirat tam i ore q̄ i intestinis si alique spēs inueniri possint q̄ si inueniatur recolligant et recondantur i sacrario. Corpus vero animalis cōburatur et cine= res similiter recondantur.
arti.iiii. Resoluēs.xiiii.dubia circa vinū priusq̄ ꝯsecretur incidentia
i Quod et quale debeat eē vinum: vt sit aptū ad consecrandum

Aqua vinata
seu aqua sup
fusa sup acer=
uos vuax post
sol. debet eẽ vinũ viti vinũ expssũ qꝛ ñ ẽ vinũ
de vua expressum agresto id est
et iõ põt hoc succo de vua ĩ
sacramẽtũ ꝯfici in materia expresso
dubiũ Aceto.
Malo granatoꝛũ
Moꝛoꝛum.
Vio cesaroꝝ qꝛ ñ ẽ vinũ
Vitis adhuc in
vua contento qꝛ nõ est expꝛessũ de vua vnde
magis hꝫ rõnẽ comestibilis ꝙ potabilis.

li quid agendũ si loco vini fuerit aqua vel alius
liquoꝛ positus in calicem.

sol. Si sacerdos hoc pcipiat añ cõsecratõnẽ panis
et vinũ hẽre nõ possit/ missã deserat impfectã
Si aũt vinũ hẽre possit/ effũdat pꝛioꝛẽ liquo=
rẽ et iponat vinũ cũ aq̃ ꝓcedatq; vlteri⁹ nihil
repetẽdo. Si võ pcipiat post cõsecrationẽ panis
⁊ añ cõsecratõnẽ calicis: vinũ nõ possit hr̃e ꝓce
dat nichilominus coꝛpus xp̃i sumẽdo absq; sã
guine ⁊ missã terminãdo sꝫ si possit habere vi
nũ effũdat liquoꝛẽ ⁊ ꝑparet calicẽ. vtꝫ: ꝓcedat
q; ad cõsecratõnẽ calicis. Incipiẽdo ibi simili
modo nihil repetẽs de pꝛi⁹ lectis. si aũt pcipi=
at hoc p⁹ ꝯsecratõnẽ calicis ⁊ añ sũptõꝫ atq; di
uisionẽ hostie tc̃ effũdat illũ liqꝛẽ i aliõ vas ꝙ p⁹
ea ꝑpt reuerẽtiã sãguis ꝯsecratõis sup ipꝫ plato ꝝ

mittat ĩ piscinā· imponatq̃ vinū aq̄ mixtū ĩ ca
licē quo facto accedat ad cōsecrationē sāguis
reīcipiēdo ibi· Simili modo· ꝛ deīn ꝓcedat more cō
vbi vero vinū hēri nō possꝫ sumēdū ē corp(us) sueto
p(us) absq̃ sāguie: vt ĩ casu ꝑcedēti. Et ita etiā ĩ
seq̄ntib(us) agēdū ē si vinū hēri nō possit sꝫ si hostia
sit diu a ꝑs missa ĩ calicē tūc caute extrahat il=
lā ptē ꝛ reponat sup patenā ꝛ liquorē effūdat ĩ
aliud vas/ quē postea sumat post ablutionē vel
ĩ sacrio recōdat ꝓpt reuerētiā hostie ꝯsecrate
ĩ posite ĩ ipꝫ· Deīn iponat vinū cū aq̄ ꝛ reīcipi
at vbi pri(us) ꝓcedēdo ad ꝯsecratōnē sāguis· ꝛ q̃
illa ꝑs hostie q̄ extracta de calice nō pōt bene
tractari ꝓpter humectatōē ꝫ iō capiat aliā ptē
hostie nō humectatā ꝛ cū verbis ac signis cōsue
tis mittat ĩ calicē. ptē vero humectatā sumat cū
alia pte nō humectata: ꝛ ꝓcedat vlteri(us) more
solito si vero ꝑdictū liquorē ꝑcipiat post sūpti
onē corporis: aūt tn̄ sūptōnē ꝛ gustatōnē isti(us) liq̄
ris idebiti tūc sicut pri(us) extrahat ptē hostie mis
sā ĩ calice ꝛ reponat sup patenā: ꝛ faciat cū liq̄
re vt pri(us). Imponatq̃ vinū cū aq̄: ꝛ ꝯsecret sā
guinē reīcipiēdo vt supra· Et vbi faciēda sūt si
gna sup calicē cū hostia anteq̄ dr̄ ꝛ etiā cū dr̄.
Pax dn̄i ꝛc· faciat signa illa absq̃ hostia sup ca
licē· in ceteris ꝓcedat more solito tādē sumat p
tē hostie humectatā ꝛ postea sāguinē et missā
ꝑficiat vt ē cōsuetū ē sꝫ si liq̄rē illū sumere icepit
ꝛ adhuc ĩ ore teneat vel ꝑti d̄ glucierit dūmō ꝑs
hostie ĩ calice remāserit emittat discrete ex ore
ĩ aliud vas extrahat ptē hostie: ꝛ agat cū liquo=
re ꝛ ceteris vt in casu ꝑcedēti· si aūt etiā ptē hostie

i os susceperit nō tñ traglutierit discrete et cau te totū emittat ex ore i calicē deiñ extrahat p= tē hostie: vel particlas ei9 si in particulas reso luta fuerit ⁊ faciat i ceťis vt s. si vo ptē hostie cū liq̄re sūpserit tūc nisi graue scādalū timeať apponēda est alia hostia cōsecrāda ⁊ calix cum vino ⁊ aq̄ pparādus ⁊ reicipiēdū est a canone ⁊ vtrūq3 ꝯsecrandū atq3 sumēdū s3 si graue scā dalū timeať ex appōne noue hostie tūc solū p pareť calix cū vino ⁊ aq̄ ⁊ incipiať ab illo loco, Simili mō. ⁊ ꝯcludať cū istis vbis hec quotiēscū q3 feceritis i mei memoriā facietis: ⁊ stati sāguis sic ꝯfectus sumať. Nec obstat i istis casib9 solu tio ieiunii: qr pceptū de pfectōe sacmēti mai9 est q̄ pceptū de ieiunio vt supra dictū ē. In oī bus etiā dictis casib9 cū cautela ⁊ discretōe a gēdū ē vt q̄tū fieri poterit scādalū euiteť. Vñ neq3 hostia neq3 calix iterato eleuari d3 si pri9 facta fuerit eleuatio

dubiū iii. Quid agendū si impositū sit vinū corruptum
Sol. quia vinū corruptū speciē vini atq3 substantiā amisit sicut mutacio accidētiū demonstrat. Ideo nō ē cōsecrabile. Cū ergo pcipiť eē corru ptū aliquo mōꝝ expressoꝝ i pcedenti dubio a gať vt ibidem expositum est.

iiii quid agēdū si vinū nō sit i positū calici neq3 a liquis alius liquor sed dimissus sit vacuus: Q̄cito pcipiť iponēdū est vinū aqua mixtū ⁊ vl terius pcedendū. si aūt vinū haberi nō possit, et fuerit añ cōsecrationem panis: tunc missa deserata imperfecta si vero consecratō panis facta sit: pcedatur in missa: vt circa scōm du= biū huius articuli tactū est.

v quid agendũ si vinũ sit dispositũ ad corruptio
nẽ nõ tñ corruptũ vt si acescat vel si sit pẽdulũ
aut fetidũ vl'imũdũ:ãt aliã ɔsimilẽ hñs defcñ
sol. si pcipiat añ cõsecratõnẽ calicis/remoueat et
apponat vinũ aptũ si haberi possit. si aũt hri
non possit vel si percipiatur post cõsecratõnẽ
procedatur et perficiatur officium
dubiũ vi. Utrũ in musto possit cõfici hoc sacramẽtum.
sol. Põt cõfici:sȝ nõ dȝ si nõ sit defecatum vel pu
rificatuȝ nisi necessitas cogat:qꝛ cogẽte posset
etiam exprimi de vua in calicem
vii Utrũ vino cõsecrãdo possit vue itegre ɔmisceri
sol. hoc fieri nõ dȝ qm̃ phibitũ est vt hẽtur decõse.
di.ii.didicimus. Neq ɔmisceri debȝ mustum
ex vua pressum in calicem
viii. vtrũ cõfici possit hoc sacramẽtũ i nectare sine
vino cõdito aut p spẽs aromaticas colato
sol. ꝙdiu nã ⁊ spẽs vini manet põt cõfici:nõ tñ fie
ri debet nisi in casu necessitatis.
ix. Utrũ possit ɔfici ĩvino puro absq ɔmixtiõe aq̃
sol. Põt:sȝ nõ dȝ. Utrũ si sacerdos añ cõsecratõȝ
dephẽdat aquã nõ eẽ ɔmixtã stati ɔmiscere dȝ
x Que ⁊ qualis dȝ eẽ aqua q̃ vino ɔmiscẽda est
sol. Aqua dȝ eẽ nãlis siue elemẽtaris et pura.
xi. ꝙta debeat aqua vino admisceri.
sol Tam modica dȝ iponi vt vinũ in sua nã ⁊ spẽ
possit ɔmanere:si eni a nã sua mutaret nõ pos
set cõfici. Unũ vna gutta aq̃ ꝙtũcũq parua dũ
mõ debito tpe fuerit imposita vt possit fieri
mixtio:sufficit et precipue si vinũ sit debile.
xii Utrum sufficiat ꝙ aqua fuerit admixta vino
ad huc existente in dolio.

fol. ·Non sufficit: qꝫ cum cōmixtio illa sacramētalis est. iō fieri nō dꝫ anꝫ mysteria inchoent vt fiat spatio ad ichoādū ꝛ ad tardi⁹ iminēte obla tiōe vt possit fieri trāsmutatio aq̄ in vinum.

xiii. vtrū qs licite possit nō cōsecrare vinū facta cō secratione panis.

fol. Nō pōt licite. pfctā ei debēt eē sacramēta. xp̄s aūt hoc sacramētū sub spēbus panis ꝛ vini istituit vn̄ vtrūqꝫ offerri cōsecrari: ꝛ sumi dꝫ

xiiii. Quid agēdū si sacerdos dephendat vinū eē cō gelatū in calice cū vult cōsecrare.

fol. sacerdos curā abhibere dꝫ vt resoluatur vł p applicatōꝫ pꝫunarꝫ aut pāni calefacti vel manuum calefactarū aut p ifusionē vini calefacti vt recipiat rōnē actualē pot⁹: si tn̄ nō resolueret nichilomin⁹ possꝫ cōfici qꝫ p cōgelationē nā vini nō ē corrupta hoc tn̄ caueri dꝫ q̄tū fieri pōt

Arti. v. Resoluēs octo dubia q̄ circa vinū cōsecratū siue sanguinē xp̄i an̄ sūptionē occurrunt

dubiū i. Quid agendū si sacerdos p⁹ cōsecrationē recolat vel dephendat aquā nō fuisse admixtā vino vtrū videlꝫ adhuc debeat admiscere

fol. Nullo mō dꝫ aquā vino cōsecrato admiscere qꝫ seq̄retur corruptio sacramēti ad min⁹ in aliq̄ pte qđ caueri dꝫ si fieri possit: sꝫ pcedat sine admixtiōe aq̄. Admixtio eni aq̄ nō eē de necessitate cōsecrationis sed consecrantis

ii vtrū sacerdos sp teneatur sumere sanguinē.

fol. quotiēscūqꝫ cōsecrat tenet sumere nisi ircemediabile ipedimētū supueniat: si tn̄ ali⁹ sacerdos nō celebrans cōmunicando sumat corpus xp̄i talis nō dꝫ sumere sanguinē sꝫ vinū non cōse

cratum post sũptionẽ corporis
iiii quid agendũ si sacerdos ex quacũqȝ cã nõ pos
sit sumere vinũ ⁊ ita etiã neqȝ sãguinẽ sũere
sol. si sacerdos sciat vl' ꝓbabiliter timeat [valeat
ꝙ nõ possit absqȝ nausea et ꝑiculo vomit⁹ vel
alio incõueniẽti. tñ vini sũere ꝙtũ ad cõsecra
tionem necessariũ ẽ nõ dȝ celebrare. Et si mis
sam iceperit ⁊ nõdũ cõsecrauerit corp⁹: iceptã
deserat si aũt post cõsecratõnẽ corporꝭ ⁊ aũ cõ
dubiũ sectionẽ sãguis sentiat vel timeat se nõ posse
sumere sãguinẽ ꝓpter nauseã ex ĩspectõne vel
odore vini cõsecrandi vel alio hmõi accidente
nõ dȝ cõsecrare sãguinẽ: sȝ dȝ ꝓcedere sicut ĩ illo
casu vbi p⁹ cõsecratõȝ panis calix dephẽdit va
cuus vel liqre nõ cõsecrabili parat⁹ ⁊ nõ põt vĩ
nũ debitũ hñi ad cõsecrandũ ꝓut tactũ est su
peri⁹ articulo quarto ĩ solutiõe. ii. dubii. si ỹo
post consecratõnẽ sãguinis et ꝑcipue circa tp̃s
sũptõis ei⁹ hoc sẽtiat vel timeat tuti⁹ est ꝙ nõ
sumat: sȝ reuerẽter atqȝ diligẽter reseruet vs
qȝ ad proximã celebrationẽ In qua post sãgui
nẽ tũc cõsecratũ ⁊ sũptũ: sumat illũ reseruatũ
iiii quid agẽdum si cũ sumi dȝ sanguis, spẽs vini
sit congelata
sol. Fiat resolutio aliquo modoꝝ tactorũ superi⁹
circa dubiũ. xiiii articuli. iiii. hoc tñ obseruato
ꝙ nullo mõ suꝑ infũdat vinũ calefactũ: eadẽ
rõe qua nõ dȝ amisceri aq̃ vino cõsecrato: vt
circa primũ dubiũ huius articuli dictum est
v quid agendum si musca vel aranea aut aliud
hmõi ceciderit in sanguinem?
sol. Vialillud caute dȝ capi ⁊ diligenter lauari ⁊ cõ

buri et ablutio cum cinerib⁹ in ſacrariū̃ mitti
Et ſi abſq3 horrore et periculo ſumi poſſit ſā̃
guis ſumatur more conſueto. Si aūt ꝓpter
horrorē vel periculū̃ vel timorē vomit⁹ ſumi
nō poſſit tūc dȝ effūdi in aliō vas ad hoc aptū̃
et cū̃ reliq̄is reſeruari. Nichil eni abhoiabile
ſumi dȝ occaſione h⁹ ſacramēti. et tūc ne ſacra
mētū̃ maneat īpfectū̃ dȝ aliud vinū̃ aq̄ mixtū̃
ī calice poni. ⁊ vlteri⁹ ꝓcedi eo mō quo ſuperi
us circ̄ ii. dubiū̃ articul. iiii. expſſū̃ eſt ſcḋm q̄ ān
vel poſt inceptionē corporis hoc dep̄hendit.
vi quid agēdū̃ ſi ſacerdos ān̄ ſūptionē ſāguinis
deprehēdat venenū̃ eſſe immiſſum
ſol. Nullo mō dȝ ſumere nec alteri dare. ne calix
vite vertat ī mortē. Sȝ dȝ infūdere ī aliō vas
aptū̃ ⁊ vlti⁹ ꝓcedē mō in p̄cedēti dubio expſſo
vii. quid agēdū̃ ſi ſāguis effūdat ꝑ negligentiam
nō ex toto ſȝ ī ꝑte vel aliq̄d ſtillauerit de calice
ſol. quocunq3 ſanguis ceciderit extra calicē ſtatī
cū reuerētia recolligat diſcretiori mō quo fie
ri poterit et in calice refundat. Si aūt recolli
gi nullaten⁹ poſſit citolambat vel ſorbeat aut
fugatur per ſacerdotē ne vel defluat vel ibi
batur rei ſuꝑ quā̃ cecidit nec obſtat ſi nondū̃
ſūpſit corpus xp̄i q3 neceſſitas hic vt ſāguis
ſumat ān̄ corpus. Ubi vero ſacerdos non poſ
ſet hoc tā̃ celeriter facere vel vbi de hoc gra=
ue ſcādalū̃ fieretur ſi ip̄e hoc faceret tūc pōt ⁊
dȝ miſtrās ad miſſā̃ ſi ſaltē ſit diſpoſit⁹ aduin⁹
ꝑ verā̃ cōtricōez ⁊ ꝓpoſitū̃ cōfitēdi ⁊c. hoc face.
⁊ p̄cipue ſi celebrās in ſigno vel vbo id iube=
at ⁊ ſi miſtrans nō fuit diſpoſitus poterit ⁊
dȝ hoc ali⁹ diſpoſit⁹ facere ēt ſi ſit laic⁹ necita

te ad hoc cogēte. Melius ē ei id facere q̄ ꝙ enor-
mis irreuerentia fieret sacramēto. vt puta ꝙ
canis vl aliud aīal icipiat lābere vl de se migē
aut ꝙ pedibꝰ cōculcet aut alia hmoi irreuerē-
tia ab hoīe bil ꝯtigat si ꝑtea sāguis ceciderit in
trā vl sꝫ tabulā aut aliud hmōi pꝰ actōez eoꝝ
q̄ iā dicta sūt radat locꝰ quē tetigit: ⁊ qđ abra-
sū fuerit ꝯburat ⁊ cinis itra altare vl sacrariū
recōdat si aūt lithiū altaris vnū vl pl'a tetige
rit fiat post supra dicta trina lotio illiꝰ vl illoꝝ
cū aq̄ mūda calice suppoito vt i illum aq̄ ablu
tōis recipiat q̄ postea sumat a celebrāte vl mi
strāte: si tn̄ ꝓpt nauseā sumi nō possit recōdat
iuxta altare vl mittat i piscinā Hic etiā agēdū
ē sꝫ vestē ꝯsecratā si sāguis ceciderit vl illā tetige
rit. si vo vestē nō cōsecratā tetigerit pꝰ trinā
ablutōez factā rescidat illa ps vestis ⁊ i altari
vl i sacrario cū reliquiis reponat vl ꝯburat si
sacdoti hoc magis expediēs videat ⁊ cinēs re-
cōdāt vts̄ Tutū etiā ē vt vestis illa nō assūat
in vsū ꝓorē sꝫ vl vestis ꝯsecrāda ex ea fiat vel
recōdat aut cōburat vts̄. vltimo agēdū videt si
sāguis tetigerit capillos vl barbā sacdoti Fiē-
da ē ei ablutō vts̄ ⁊ abrasio capilloꝝ vl barbe
⁊ pꝰ eacōbustio vts̄. si aūt tetigerit caput vel
faciē aut aliā ptē corporis nudā sufficit ꝙ dili
gēter ⁊ discrete lauet ⁊ fiat de ablutōe. vts̄.

dubiū. viii. Quid agēdū si sāguis ex toto effūdat: ita ꝙ
nichil penitus maneat in calice qđ sumi possit

sol. Si de effuso aliquid recolligi possit vl läbi aut
sorberi aut suggi agēdū est vt in solutione ꝑce
dētis dubij tactū ē. Si aūt nullū istoꝝ fieri pos
sit ne sacramentū maneat ipfectū ꝑparandꝰ ē

calix de nouo cū vino et aq̄ ⁊ vlteri⁹ ꝓcedēdū
est sicut ī casu q̄ calix p⁹ consecratōez corporis
vacu⁹ dep̄hēdit vel īepto liq̄re p̄paratus vt supe
ri⁹ arti.iiii.circa resolutōes scdi ⁊ q̄rti dubiorum
arti.vi. Resoluēs vi.dubia que circa (expssum est.
sanguinē post eius sūptionē occurrunt
i Quid agēdū sit si sacerdos post sūptōez sāgui
nis dep̄hendat aliquā guttā adherere ī orificio
calicis vel exterius in pede aut alia pte calicis
sol. Si certus sit ꝙ illa gutta sit consecrata: quia vez
scit se p⁹ preparationē calicis diligēter se ab
stersisse calicē tā exteri⁹ q̄ etiā interius ab illo
loco vbi stat vinū īfusū, tūc dz sumere illā gut
tā añ sūptionē ablutōis. Si aūt sit dubius an
sit cōsecrata sumat sub hac gñali itētione ⁊ cō
ditōe si sit cōsecrata. Si vero cert⁹ sit ꝙ nō sit
cōsecrata sumat cū ablutōe vel postea vel ab
stergat si exterius adhereat. Quō aūt hēri pos
sit pbabilis certitudo ī tali vel aliis casib⁹ sil'ib⁹
patebit ex ca. sequēti arti. i circa resolutionez
xiiii. dubii et sequentium.
ii Quid agendū si post sūptōez sāguinis dep̄hē
dat sacerdos aliquā guttā vel liq̄rē spēi vini ad
herere casule vel manipulo aut alteri hmōi.
sol. Si certus sit de cōsecratōe isti⁹ gutte vel liq̄ris
lābat vel suggat ⁊ ꝓcedat vt supius in solu-
tione septimi dubii arti. p̄cedētis dictū est. Si
dubitet faciat hoc sub conditōe vt circa prece
dēs dubiū dictū est. Si certus sit ꝙ non sit cō-
secratus ille liquor vel illa gutta tunc non est
curandum de tali.
dubiū.iii. Utrum stati post sūptionē sāguis dēat fieri ablu
tio digitorum sup calicē. Ex q̄ ei adhuc ī calice re

mãsit aliqua spẽs vini vt puta humoꝛ q̃dã siue
hũiditas sub qua sãguis cõtinet: tũc spes sub
nã supifundat coꝛrũpet ꝛ sic ibi desinet eẽ san
guis xp̄i q̃d igr̃ agẽdũ vt sui possit absq̃ coꝛru
fol. Circa hoc sacramẽtũ de possibilib⁹ [ptione
agẽdũ ẽ q̃ decẽtius ꝑ maioꝛi reuerẽtia tanti sa
cramẽti cõueniẽti⁹: nõ est aũt possibile vt spẽs
sacramentales circ̃ hui⁹ sacramẽti celebꝛatõez
diu manere possit icoꝛrupte/imo necẽ est vt ci
to coꝛrũpãtur. Cũ eni post sũptionẽ i stoma
chũ descẽdãt nõ diu ꝑsistere põt incoꝛꝛupte nõ
solũ sꝫ subse q̃tez debite ablutõis sũptõnẽ sꝫ ꝛ
ꝑpter ꝯmixtionẽ hũoꝝ in stomaco et ieiuno
pꝛexñtiũ Sic et in descẽsu ad stomachũ si sint
in parua aut modica q̃titate coꝛrũpũtur per
admixtionẽ humoꝛis saliuaris. Et pari rõne
etiã in oꝛe p̃sertim cũ post descẽsum sanguis
adhuc remaneat i lingua ꝛ oꝛe huiditas sac̃
mẽtalis quã humoꝛ saliuaris q̃ maioꝛ est coꝛꝛũ
Ab extra q̃q̃ hoc idẽ q̃nq̃ neccio ꝯtigit/nã [pit
si p⁹ cautã etiã sãguis sũptionẽ nõ fiat abster
sio vl' ablutõ calicis: nichilomin⁹ hũiditas i ca
lice remanẽs ꝑ exallatõez siue circũstãt ẽ aerẽ
coꝛrũpet ꝛ desinet ibi eẽ sãguis Idẽ etiã con
tigit circa exterioꝛẽ sꝑficiẽ calicis i ea parte q̃
applicatũ fuit inferius labiũ sacerdotis. Cer-
tũ eni est q̃ labio illo humectato hũiditate sa-
cramẽtali etiã dicta ꝑs calicis tacta humecta
tur: sic itaq̃ caueri nõ põt q̃n spẽs ille sacramẽ
tales coꝛrũpãt et desinat ibi eẽ sacramẽtũ abi
iciẽda ẽ igr̃ penit⁹ ois scrupulositas vbi ieui
tabl'is occurrit necitas: cõueniẽtioꝛi tñ mõ et
decẽtioꝛi vt dixim⁹ agendũ ẽ. Et vbi occurrit

difficultas sp accipiēdū ē illō qō min⁹ hȝ de picul o Nō aūt videt mod⁹ cōueniēs ꝙ cū li gua exti⁹ vel iteri⁹ lābat ⁊ ita hūiditas illa sumat vl' abstergat pcipue ꝓpter scādalū a stātiū· neqȝ facilitē hoc possȝ fieri q̄ ad hūidita tē q̄ adheret fūdo calicis· sic ēt nō cōueniēs mod⁹ vt cū digito huīditas illa abstergat oȝ eni digitū p⁹ ea abluē vel surgere ⁊ vtroqȝ mō spēs corrūperēt ⁊ nō possēt puenire ad stomachū cū hoc etiā possȝ occurrere picul ū si videlȝ huiditas sacramētal' subitraret iū vnguē ⁊ cutē digiti vbi neqȝ ablui neqȝ exugi faciliter posset· et hoc etiā possēt astātes at= tediari ⁊ scādalizari ꝓpt mltiplicē imissionē digiti i calicē ⁊ alia hmōi Cōuenienti⁹ ḡ hoc mō agēdū videt vt sacerdos cū diligētia ⁊ cau tela sic pzio sumat sāguiēȝ de calice vt nichil āpli⁹ qō p labia extrahi possit i eo remane at eleuādo sursū vl' erigēdo pedē ei⁹ ⁊ declinā do ꝯcauū ipsi⁹ vs⁹ faciē vl' int labia sumēdo ⁊ sic tenēdo donec a fūdo calicis tota hūidi tas q̄ defluere possit defluat ad labiū calicis diligēt tū cauēdo ne aliq̄d decidat ⁊ tū sūat p attractōē ꝯtēcū āhelitu ⁊ postq̄ diligēt notaue rit ꝙ nichil āpli⁹ defluere possit abluat pmo calicē ne aliq̄d de sāguie adherēs remaneat i eo· ⁊ p⁹ sūptōȝ illi⁹ ablutōis abluat digitos sr calicē vt sic ⁊ hūitas calicis ⁊ spēs panis si aliq̄d de illa i digitū remāserit totalē abluat deiū sūat· nō sit aūt nimis pc⁹ i vino circ̄ ablu tōeȝ sȝ tm̄ capiat vt ⁊ os ⁊ labia q̄ spēb⁹ sacra mētalib⁹ fēt hūectata sufficiētē ablui possit ⁊ vt etiā p labia sic abluta possit ablui exterioꝛ

ps calicis spēb⁹ sacramētalib⁹ ptus hūc facta. vnde aūt cauēdū ē ne sacerdos sit nimis plix⁹ in dicto mō agēdi vt nō generet tediū astātib⁹ ne sit etiā i mō agēdi singularis ꝯ moꝛē ꝛ cōsuetudinē diocesis vl' religionis sue vt astātes non scādalizēt de sua singularitate vel de aliis sacerdotib⁹ q̄ illā singularitatē nō obseruāt suspicā
dubiū iiii qd agēdū si sacerdos p⁹ sūptō (tes eos errare
nē sacmēti coꝛpoꝛis vel sāguis vrgeat sputo
col. Añ sūptionē ablutōnis (vel tussiat screatōne nullo mō expuēdū ē vl' tussiēdū aut excreādū ne sic species sacramētales ꝛ p ꝯñs sacramētū eijciātur sꝫ sputū vl' qd vrgeat ad tussi aut excreationē retineat vl trāsglutiat. Si aūt ex nimia violētia hoc fieri nō possꝫ expuat vl' excutiat vel excreetur in aliqd vas aptū vl' in calicē si aliud hēri nō possit vl' i pāniculū mūdū ꝛ postea mā illa si nō appareāt aliq̄ spes sacramētales in ea cōburat ꝛ cineres reponant i sacrario. Verūtn̄ si sacerdos añ iceptionē misse psentiat se aliqua tali passione violēt molestari tutius est vt a celebꝛatōe abstineat. si vero post sūptionē debite ablutiōis q̄ et os et labia sint etiā sufficiēter abluta vrgeatur aliq̄ pꝛedictoꝝ. Quis nō sit ampli⁹ periculū tn̄ ppter reuerētiā maioꝛē sacramēti bonū ē vt abstineat. pōtū pōt ꝗuscꝫ aliū potū vel cibū sūpserit: si tn̄ nimis vrgeat eiiciat hmōi superfluitates ad aliquē locum vbi nō cōculcet pedib⁹ vel hēat secum panniculum in quē mittat.
v Quid agēdū si p⁹ sūptōnē sāguis patiat sacerdos vomitū vel ex ifirmitate emittat p sessū
col. Sufficiēt pꝫ ex dicti si eni ibi nō possit de- [qd sūpsit

phendi spēs sacramētales panis ex q̄ spēs vini iā pmixte sunt aliis hūoribꝰ vt neqꝫ possit discerni qꝛ fortassis corrupte iuoluēda ē illa materia i stupa vł pāno ꝛ cōburēda ꝛ cineres re=
dubiū vi. Quid agēdū si sacerdos pꝰ sūptō (sernādi vtiꝫ nē sāguis dephēdat venenū aut aial venenosū fuisse i calice ꝛ illō se sūpsisse. an·s·liceat ea euo
sol. Si p vomitū spet se liberari ꝛ pserti si [mere medicꝰ cōsulat lꝫ ei euomere·hoc tñ caute fieri dꝫ i aliqō vas mūdū ꝛ si aliq̄ spēs sacramētales ibi appareāt recolligāt ꝛ in sacrario reseruēt reliq̄ vo mā cōburat ꝛ cinēs siliť resuēt

Capitulum. viii. de dubiis que circa debitam formā consecrationis istiꝰ sacramēti occurrūt·duos complectens articulos

arti. i. Resoluēs·xvi·dubia circa formā consecrationis panis occurrentia·

i. Que sit sufficiens et debita forma consecrationis panis

sol. Forma est ista· Hoc est enim corpus meum

ii Utrū hec cōiunctio eni sit de substācia forme et de necessitate etiam proferenda

sol. Nō ē de sbā forme neqꝫ de necessitate cōsecratōnis sacrati:nō tñ dꝫ scienter omitti·alioqui sacerdos grauiter peccaret.

dubiū iii· Utrū sacdos si omissis oibꝰ aliis q̄ i missa dici solēt diceret solū pdeā vba sꝫ panē aptū ꝯsecrꝫ.

sol. Si ea diceret cū itētōe cōsecrādi tūc ꝯsecraret sed grauiter peccaret faciēs ꝯtrū ꝛ ꝯ ordinationē eccłe. vñ in nullo casu hoc faciendū est

iiii· Utrū sacdos ꝯsecrarꝫ si pdictā vba vł aliq̄ cor mutaret q̄tū ad ydioma pferendo·scꝫ in alio

1523 8 9 17

sol. Si p hoc intēderet induceē heresī (p diomate vel errorē i ecclāz ₹ formā ecclē abducere tan ꝙ inutilē i efficacē₹ suā introducē ꝗsi magis efficiētē ₹ efficatiorē nō cōsecraret q2 deficeret i itētōe reqsita ad cōsecrād. ¶ si vo nullo pdictos intēderet. s3 cōsecrare ꝯm intētionē ecclē tūc cōsecraret s3 grauiter peccaret ritū et eccle institutionē non obseruans

v Utrū sacerdos si addat aliqua alia vba ad pdictam formam consecret

sol. ¶ si p talē additionē mutet significatō vbor vel sēs9 orōnis ita ꝙ distrahāt a ppria significatōe vel sēsu nō fit cōsecratio si vo maneāt significatio₹ sēs9 fit cōsecratō s3 sciēter sic faciēs grauiter peccat rōe ꝗ supra. si tñ iterponerētur mltavba ipertinētia p ꝗ solueretur cōtinuitas orōis nō fieret consecratio.

dubiū

vi Utr sacdos subtrahēs vl' diminuēs aliquid de predicta forma consecret

¶ si subtrahat aliqd quattuor vbor ꝗ sūt de sbā forme no fit cōsecratio si vo subtrahatur vel omitat aliq sillaba vl' lrā ex cui9 subtractione nō ipedt significatio vl' sēsus sicut pōt cōtingere i vltima sillaba vl' lrā dictionis tūc cōsecrat Diligēter tñ est cauēdū ne fiat si aūt formidet ꝙ impedita sit significatio vl' sēsus tutius ē vt forā a principio repetatur.

vii. Utr incongrue pferēs vba cōsectionis ex impitia ligue vel inaduertēcia vl' alio hmōi cōse.

sol. Si ex hmōi i cōgruitate nō pediat significatio vbor vl' sēs9 orōnis qn ver9 sēs9 forme cōsectōnis capiat fiat cōsecratio sciēt tñ hoc faciēs grauiter peccat rōe superius expressa.

viii. Utrũ sacerdos faciens transpõnẽ verborum cõsecrationis consecret.

solutio Sola trãspõ verbor̃ nõ ĩpedit cõsecrationẽ: sȝ tñ fieri nõ dȝ si aũt cũ hoc variaret sen⁹ tũc nõ fieret cõsecratio vt ĩtrogatiue diceret est hoc corpus meũ. Aduertẽdũ tñ circa dictas variationes vbi dictũ ẽ q̄ nõ impediũt cõsecrationẽ hoc verũ eẽ nisi quis p̄ eas itẽderet iducere heresiȝ vel errorẽ put tactũ ẽ i solutõe iiii. dubij

dubiũ. ix. Utrũ sacerdos faciẽs iteruallũ i p̄latione verborum cõsecret [p̄cedẽtiũ

Sol. Si paruũ faciat interuallũ vt puta si spuat vł screat vel aliud hmõi faciat: nõ ĩpedit cõsecratio siãt magnũ faciat iteruallũ vt si post q̄ dixit hoc est dormiat vel aliõ faciat p̄ qđ cõtinuatio orõnis soluatur nõ consecrat

x. Quid agẽdũ si sacerdos non recollat se dixisse verba cõsecrationis vel alia q̄ in celebratione huius sacramẽti dici debent

Sol. Si cert⁹ sit se omisisse aliqđ eor̃ q̄ sũt de necessitate cõsecratõis reicipe dȝ a formã cõsecrationis ⁊ cetera per ordinẽ reiterare. ne mutet ordo sacrificij. siãt p̄babilẽ ei cõstet se aliqđ omisisse. qđ non est de necitate sacramẽti vel cõsecratõis p̄cedat vlteri⁹ sine repetitõe si aũt nullũ istor̃ sit. sȝ solũ nõ rcolat se dixisse nõ dȝ ex hoc mẽte pturbari sȝ vlteri⁹ p̄cedere nõ eni q̄ multa dixit sẽp recollit oim que dixerat Et i multum assuetis sepi⁹ nõ deliberatur: iõ min⁹ re

x Utrũ sacerdos p̄ p̄dictã formã possit [colũtur consecrare panẽ absentem

Nõ põt Ex quo eni formã i se cõtinet p̄nomen demõstratiuũ reqrit p̄ntia materie cõsecrãde

xii Utrū p pdictā formā sacerdos possit cōsecra-re panem pñtem in q̄cūq̄ q̄titate fuerit

Sol' Pōt sz nō dz i maiori q̄titate cōsecrare q̄ nec-cessarium sibi videtur p cōmunione fideliū

xiii. Utrū sacerdos vba cōsecrationis pferendo cō-secret omnē panē pñtez in altari:siue sit extra pixidē vel reseruaculū hostiarū siue intra

Sol' sacerdos p illa verba nullū panē etiā pñtē cō-secrat/nisi sup quē fertur intētio eius cōsecrā-di/et oēm talē etiā cōsecrat. Unū et ois ali⁹ panis quē nō tende bat cōsecrare nō ē consecratus.

Dub. xiiii. vtrū sacerdos apponēs plures hostias p pplo cōmunicādo cōsecrādas et in ipa plātione ver-borū nō dirigēs intētionē actualr ad oēs sz so-lū ad illā quā in manu tenet oēs consecret.

Sol: si hēat intētionē virtualē ad cōsecrādū oēs/lz nō hēat actualē/oēs cōsecrat. De hac intētiōne dictū ē superi⁹. ca. ii. articulo. in solutione. iii. dubij. Si aūt in cōsecratōe illi⁹ hostie quā ma nu tenz oēs alias intēdat excludere tunc nul-lam aliam consecrat: Sed solum istam quam cōsecrare intendebat

xv Quid si sacerdos intendat consecrare cētū ho stias siue pticulas tot hñs cōmunicandos et ap posite sint plures vel pauciores q̄ cētū vtrum facta cōsecratione oēs sūt consecrate vel solū alique aut nulle.

Sol' si expresse et distincte intēdat solū cētū cōsecra re cū exclusione pluriū et pauciorū: tūc nlla cōse crat: si aut hēat intētōnē ad cōsecrandū oēs il-las nūeratas vel i locū consecrādap positas lz erratū sit in numero tū oēs cōsecrant vñ cautū

Joseph Gasnard possessor huius libri

est vt sacerdos plures hostias cõsecraturꝰ oẽs
sic añ oculos ponat: ⁊ ĩtẽtionẽ nũq̃ dirigat ad
nũerũ intẽdẽdo tot vel tot cõsecrare sꝫ ad oẽs
dubiũ xvi. quid si multe sit hostie appõite (sic positas,
etiã sic vt puta centũ vel plures ⁊ sacerdos itẽ
dat solũ decẽ cõsecrare ex illis vtrũ aliq̃ ⁊ que
sint cõsecrate post ꝓlatõnẽ vboꝝ cõsecratõnis
sol. si determinate ⁊ distiṅcte notet ⁊ discernat illas
ex q̃s cõsecrare intẽdit tũc illas solas cõsecratꝫ
si vero cõfuse ⁊ idistiṅcte intẽdat cõsec̃re decẽ
illas nõ notãdo ⁊ discernẽdo: tũc nullã ꝯsecrat
Arti ii. resoluẽs iii. du. q̃ icidũt circ̃ forã ꝯsecra. vini
i q̃ e sit sufficiẽs ⁊ debita forã cõsecratõis vini
sol. Forma est ista. Hic est eñ calix sãguis mei no
ui ⁊ etni testamẽti mysti: eiũ fidei q̃ ꝓ vobis ⁊
ꝓ multis effundetur in remissionẽ pctõꝝum.
dubiũ. ii. Utrũ oĩa vba predicta sint ð substãtia forme
⁊ necessario proferenda.
sol. sicut hec cõiũctio Enĩ nõ ẽ de substantia cõse
cratõis panis ita nõ est ð substãtia forme cõse
crationis vini nõ dꝫ tñ scienter omitti.
iii quid significet hec dictio calix in p̃dicta forma
sol. significat liquorẽ vel sanguinẽ i calice Accipit
eni figurate in cõtinẽs ꝓ contẽto.

Pro solutione alioꝝ dubioꝝ q̃ circa p̃dictaꝫ
formã occurrere pñt notãda sũt ea q̃ circ̃ p̃cedẽ
tẽ articulũ ð formã ꝯsec̃tõis panis dicta sũt Cũ
similia ei dubia circa hãc forãꝫ ꝯsecratõis vini
occurrẽ pñt Et pariformes hĩc etiã solutõnes

Capitulum. ix. de intentione.

Arti. i. a creatõe eoꝝ q̄ i missa dñr. vi icludẽs articl'os pmittẽs divisiõez toti⁹ misse i ptes suas pncipl'es

tota mis. sa dividitur in. v. ptes In
- Prima premittitur ꝑpatiõ ad digne perficiẽdum ea q̄ agenda sunt.
- Secũda oblatio ꝯseruãda
- Tertia fit ꝯse crtã eoꝝ q̄ sũt oblata
- quarta sumptio cõsecrta.
- quinta. redditur grãrũ actio ꝓ sumptorium perceptione.

- Prima — Introitu misse — cãticum offertorij
- Secũda pars incipit ab — Cãtico offertorij — añ ꝑfationem
- Tertia — Prefatione — ⁊ finit — oronẽ dñicã.
- Quarta — Oratõe dñica — antipho. p⁹ con-
- Quinta — Antipho. ⁊ q̄ vocat in cõicl'one totius — Post cõmunio. — misse.

Arti. ii. Primã partẽ subdividens itẽtõnẽq; ac rõnez singulorum q̄ in ea dicũtur expone ns.

prima affectus q̄dzuplr'e scz per
- Devotionem
- Humiliationem
- Rectam intentionem
- Gratie consecutionez.

Prima ps sub dividitur i duas ptictas: ꝑpatur nẽpe
- Devotio excitat — Laudis iubium. — Introitu.
- Hũiliatio ꝺclarat — Miserie gẽtiũ — Kyrie. k.
- Recta itẽtio explicatur — Celestis glorie concentum — Gloria in excelsis
- Grẽ cõsecutio postulatu r — Oronis suffragium — Colecta

Scda itel lectus duplicẽ scz Dispositie ꝑ
- Doctrinã et apl'orũ ꝓphãꝝ — ꝓpheta ⁊ vel eplã
- vite ꝑfectũ i
- Spiritale gaudiũ — Graduali Alleluya
- Cordialẽ luctũ. — Tractu.

Perfecte p | Euāgelicā lectionē in catholice fidei p testationem | Euāgelio Symbolo

Arti. iii Subdiuidēs secūdā partē: cū declaratiōe itētō nis atq rōnis eorū q̄ dr in ipsa.

Scda ps i ps pti ctas sub didit: in | i Premittit offe rtoriū cū lau de exultatio | cātico offe rū sp̄ hūilitat
ii Exprimitur ipsa in oblatio | his verbis. suscipe scta.
iii petitur oblatōis acceptio | orōne secreta

Et qz ista exigūt erectiōnē mētis ad deū: Ideo sin gulis pmittit. Dñs vobiscū. Loco cuius cū oratio secreta dicēda est: predicitur. Orate fratres. rc.

Arti. iiii. Tertiā ptē subdiuidēs z explicans itētōz ac rō nē illorum que in ea dicuntur

Pria pmittitur p excitatōz p puli ad deuotō nem: pparatio: in qua | prio cōclusio orōnis secrete expsse pnūciatur | per. o s.
scdo a sacerdote populus salutatur | Dñs vobiscum
Tercio ppls adere ctōz mēt incitatur | ibi. sursū c.
Quarto: ad gtas agē das exhortatur | Grās a.
Quito gtarū actōis debitū demōstratur | vere. d.

tercia ps sub diuiditur i gir v. ptīcu las in | scda subiū q ad eius | Diuinitatē ōuota xpi laudatō Hūanitatem | angel sāctꝰ. s. dū zcinitur cum donū | puris bū

Oblatōnē munus ibi. q̄ dicitur sacrificium | Te igitur

pꝛio ge Offerētes ꝛ eos ꝓ i pꝛi=
neralē p mis qbus offert q̄ ibi
Tertia petit mittit qd sal° postulat. ꝑ ecci.
ꝑecrāde ma petat q̄ Eos quoꝝ patro
terie bn̄dic= tum ad cinio ipsoꝝ ibi cōmu
tio ꝛ accepta tur i quoꝝ et reueren=
tio vbi tiam offertur
scd̄o spalit et expꝛesse cōcludit qd ꝑ oblationē
hostie ipetrād: postuletur: ibi Hanc igitur

Pꝛio effect⁹ cōsecratōnis ibi Quam obla.
In Quar corpus Qui p̄die
ta pagīt secundo ipa ꝯsecra xp̄i ibi
ꝯsec. vbi tio ꝯsumat q̄tū ad sanguinē simili modo
Tertio rei ꝯmēoꝛa⁹ explicat ibi Un̄ ꝛ me

pꝛio acceptari Supꝛa q̄
Gratiā sacramentum ibi
pꝛio p̄mmittit vbi petit ÷ scd̄o dari Supplici.
In qui qd petat q̄ ad gratie donū
ta expꝛi= Moꝛtuis Memēto etiā
mit fruct Gloꝛia: ꝑ ibi
cōsecrti sa viuis Nobis q̄q
cramenti secūdo petitio finit ꝛ iducit mediatoꝛ ꝑ quē
postula= petita obtinē sperāt cū ꝯcludit ꝑ xp̄3 dn̄3 nr̄3
tio vbi Tertio tot⁹ canō [ꝛc.
ꝯcludit ꝛ oia cir p̄mo sacramēti Per quē
ca cōfectōz hui⁹ ca q̄ sūt ibi
sacmēti pacta i scd̄o ex pte ꝑsonarū
trinitā pr̄is filiū i sacramē ꝑ ip̄3
reducuntur Et to opātiū
arti. v. sub diuidēs q̄rtā ptē cū expositione intentōis
et rōnis singuloꝝ q̄ in ipsa dicuntur

Orõnem Exoratio Oremus
zez.s. dñi ꝑmittit presũptio ibi
Cõis eã excusatõ prece
vbi q̃ fit ꝑ ponit celestis panis postu
latio ibi panẽ nr̃m q̃tidiare
pria ꝑ depcationẽ sacerdotꝭ ꝑuatã ibi.s. Li.ii.q
poit ad pacis cõ sacerdote pplo pax dñi
Materia sũptõnẽ sa cupiscẽ optatur ibi
ps subdi cramẽti ꝑ tiã q̃ a pplo postulat agn⁹dei
dit i du paratio In missis tñ defũctoꝝ vbi sacrifi
as ꝑticu ciũ nõ ꝓpace ꝑsenti sꝫ futura reqĩe
las In offertur pax: nõ postulatur
specialis q̃ fit per ꝑuatã orõne sacerdotis vtcũ
dicit. Dñe iesu xp̃e fili dei viui ꝛc. vl' aliquã ali
am addit Nã diuersi diuersas vel ꝓ sua deuo
tione vel ꝓ locorum consuetudine addunt
sacerdote q̃ post ꝑuatã orõnez
In secũa sub sacramentũ sũit ad q̃d dz eẽ di
iugit sacramẽ spositᵘ mõ supi⁹ ca. vi. arti
ti sumptio ab exposito illis q̃b⁹ ꝑ sacdotẽ
Cõmuniter etiã cõsueuerũt celebrã spẽsat.
tes post sacramẽtorũ ꝑceptionẽ qnasdã priua
tas orõnes dicere ꝓ gratiarũ actione
Corpus dñi nr̃i iesu xp̃i ꝛc ꝓ vt eos
vt q̃dã dicũt qd ore sumpsim⁹ ꝛc. deuotõ vel
quasdã alias speciales ꝯsuetudo
orationes prouocat
quid discretioni vniuscuiusqꝫ relinquitur. Verunctñ
melius videtur vt nichil vocalr̃ proferatur ꝑter ea q̃ i
libro missali cõtinẽtur ꝑm ꝙ dictũ ẽ superi⁹ ca. vi. arti.
ii. i resolutõne. ii. dubii ne ꝑ hmõi ṽba permiceãtur/ dis
continẽt interrũpantur ea q̃ ex institutõe vel ꝯsuetudĩe

eccl'ie dicēda ⁊ ꝓferēda sūt sȝ(vt ibidē tactū ē)
si q̄s habeat affectū ad aliq̄ alia dicēda: dicat i cor
de ꝑ cogitatōez ⁊ deuotā meditatōez sic ei ⁊tar
permixtio interruptio ⁊ discōueniatō vitabit
et affetus desiderio suo non frustrabitur

Arti. vi. Quintā partē subdidens intentionisq; ac ra=
tionis illorum que inea dūr explanans.

prima fit accepti
Quinta bñficii cōmēoratō
ps subdi scđa reddit pro
dit itres percepto bñficio
pticulas grarum actio
In Tertia cōcludit toti⁹
Ite missa est
Bñdicam⁹
Vba domino
Requiescant in pa.

.Antiphonā post commu
nionē: q̄ cum quadā leti=
cia canitur.
orōnem sacerdotis
que cōplenda dicitur
misse cōsūmatō per hec
Gratias Deo
Ubi chor⁹ agens R. grās
vel minister Defūctis amen
reqem optans

Capitulum. x. de rōne et significatione eorum que in missa et circa eam agūt cū breui epilogo et conclusiōe tocius operis xii. articulos comprehendens.

arti. i. Enumerans ea q̄ in missa et circa ipam agūt

In missa precipue. solēni atq; circa eā decē gñalia prici palē occurrunt ꝑ agenda

i. Lotio.
ii. Thurificatio
iii altaris osculatio
iiii. sacerdotalis vsio et po=
puli ꝑ eum salutatiō
v. Gestus variatio
vi. Multiplex ꝑ cruces
signatio
vii Hostie fractio.

viii. Partis hostie in calicem missio
ix Osculi pacis traditio
x Vini non cōsecrati sūptō

Arti.ii. Expones ratione atq3 significatione pmi pri=
cipalis qd circa missā ⁊ in ipa occurrit pageoū

i Tractandū reuerēter ipsum sa cramētū pciosū ei tractare non cōsueuerūt hoies nisi manib9 prius lotis. Vñ indecens esset

Lotio manuū ante missam fit ad φ ad tam preciosum ⁊ tam nobile sacramētū tractandū quis accederet manibus que de facili inquinantur illotis.

ii Incitandū celebrantē ad deuotionē ⁊ internā purificationē quam intendere debet.

iii. Insignādū φ oblatur9 ⁊ consecratur9 hostiā lacrimis cōpū=ctionis lauare d3 pri9 consciam

iiii. Significādū illā interiorē mūdificationē. Vñ sacer. dyonisi9 dicit φ extremitatū ablutio significat ablutionem etiā a minimis peccatis. hoc nanq3 etiam representat ablu=tio sacerdotum in veteri tastamento

Ante oblationē vl'cōsecrationē ad ampliorem
Reuerentiā sacris exibēdā cū iā offerri ⁊ consecrari debent.
Deuotionē ⁊ puritatē icitādā.
Emūdatōē3 a pctis significādā

Lotio. Digitorū in missa fit
sacramēti reuerētiā ne post trm sacramēti cōtactū: digitis nō ablutis stati alia nō sacrata tāgā piculi tautella vt si aliqd dels

Post sacra menti sūptio nē propter | ciebꝰ sacramētalibꝰ remāserit ad herēs digitis p ablutōēz tollatur Mūditie retinētiā ⁊ igāt eni hec ablutio vt sacerdos qui per sacra mēti perceptionē psumitur esse mundatus post celebrationē mū diciam retineat et a residua inq natione sibi caueat

arti. iii. Rationē et significationē scdi pricipalis qd circa missā et in ea agitur declarans

i Sacramēti reuerētiā vt s. perthuris bo nū odorē expellatur si qd mali odoris ibi fuerit qd horrorē puocare posset

ii Diabolice malignitatis repulsā ne vide licet ille malignꝰ aliqd cōtra sacrificiū vel celebrantē machinari vel facē possit

Thurificatio añ ppt missā et in ea fit Huiusmodi eni fumo omne genꝰ demo niorum exturitur

iii. Deuotionē ⁊ oratiōnē celebrātis ac assi stencium significandā que per ipsos ad deum dirigitur

iiii Effectum gratie repñtandū que sicut bo no odore xp̄s repletus fuit

art. iiii. Explicās rōnē et significatōnē tercii pn cipal' quod circa missā ⁊ in ipsa agitur

i Sacramenti cōsecrandi tractandi ⁊ su mēdi reuerentiam.

altaris osculatō añ missā ⁊ in ipa fit

ii Celebrantis amorē erga xp̄m excitādū

iii. ad dilectionē inter sponsum et ecclesiam sponsam representandam

iiii Detestabilē iudei pditoris osculationē

significandã presertim quo ad osculationẽ que fit post sacramenti eleuationem cum dicitur Et hac altaris participationẽ &c.

arti.iiii. Quarti principalis quod in ipsa agit rationẽ significationẽq̃ exponens

Versio quintuplex quituplicẽ magnifestationẽ xpi in die resurrectionis sue factã representat

Sacerdot ad pplm salutatio que fit
- Septẽ vicib9 (quinquies videlz cũ se vtit ad pplm et bis cum se non vtit vt cũ dicit in pfatione Dñs vobiscũ
- Et post hostie fractionẽ Pax dñi sit sẽper vobiscum[sep uniformẽ spiritussancti gratiam significat

arti.v. Explanans rationẽ ac significationẽ quinti principalis quod in missa agitur

Gestus principalis variatio ẽ sextuplex
- i Brachiorum extensio — Extensionem brachior xpi in cruce
- ii Eleuatio — q̃ signat — Directionem orationis ad deum
- iii Coniũctio Manuum — Coniũctiõez cordis cum ore oris cũ ope fidei cum operibus caritatis
- iiii Cãcellatio — Crucifixionẽ siue affixionẽ xpi i cruce
- v Digitor.s. pollicis cũ indice copulatio q̃ fit
  - Propt sacramẽti reuerentiam & pericli cautellam ne si aliq̃ ptick̃a digitis adheserit dispe[r]datur
  - Ad significandũ copulationẽ capitis cum membris.i.xpi cum ecclesia

Repꝛesentādū humilitatē et
obedientiā xp̄i ex quibus
vi Coꝛpoꝛis iclina passionē suscepit.
tio que fit ad Incitādū celebꝛātē ꝛ astā
tes ad hūilitatē ꝛ ꝺuotōez
Arti. vii. Rationē ꝛ significationē declarans text. pꝛin
cipalis in nulla agitur.

Multiplex signatio per cruces fit ad rep̄ñtandum mo=
dum et oꝛdinē dominice passionis. Et q꞉ illa passio qui
busdam gradibus fuit peracta. Quedam eni passionis
partes crucifixionē pꝛecesserūt:et q̄dam in cruce con=
sūmate sūt. Ideo etiā q̄dam cruces fiūt ad rep̄ñtendū
easque passus est dñs ante crucifixionem vt ille q̄ fiunt
añ crucifixionē. Quedā vero fiunt ad rep̄ñtandum ea
que in cruce vel post crucē facta sunt sicut ille fiunt post
consecrationem.

i Cruce ii triplici sub illis verbis Hec dona Hec munera Hec scā sa ad rep̄ñ tādū. Traditionem xp̄i factam a deo patri iu da iudeis
Triplici sꝺ illis v̄bis Bñdictam Ascriptam Ratam Venditōnem perfectā a sa cerdotibus scribis:phariseis vel vendictionis pꝛecium scꝫ xxx. denariorum

Perficit autē ista signatiō x. vices Ubi addit du plex crux sꝺ illis verbis Coꝛpus Sāguis ad rep̄ñ tādum Iudā vēditoꝛē xp̄m venditum

iii iiii Unica in Cruce ꝯsecrtōe Coꝛpoꝛis Sāguis sub illo v̄bo bñdixit. Bñdixit

x

Presignatõez passiõis xpi Panis
Ad repñ factã in cena p h⁹ sacra mẽti
tandũ institutionẽ sub specie Vini.
velpassionẽ Corpore
christi in Anima
Hostiã purã
v Cruce qntuplici Hostiã sãctã Ad repñtãdum
sub illis verbis hostiã imaculatã qnqz plagas
Panẽ scilz v.e.sic vulnera qnqz
Calicẽ sa.ppe. pricipalia corpori xpi
Corpus
vi Triplici sub illis v̄bis Et sãgui·sub.
Cũ bñdicitiõe.
Corporis xpi expssior ẽ
Ad repñtandũ Sanguinis effusionem
Passionis cruciũ
Sanctificas
vii. Triplici sub illis verbis Vivificas
Benedicis.
Ad repñtandũ Persecutoribus.
tripicẽ xpi orõ Liberatõe a morte
nẽ i cruce. s p Adeptione glorie
viii Cruce triplici per ipz Ad repñtãdũ tres ho
sub illis v̄bis et cũ ipo ras qb⁹ xps pepẽdit
et in ipo cruce qz ab hora sex
ta vsqz ad nonam
ix Duplici sub Deo patri oipotenti
illis verbis In vnitate spũssãcti· Ad
repñtandum separatõnẽ aiẽ a corpore
x Triplici sub pax dñi Ad repñtãdũ xpi
illis verbis sic sẽper resurrectõnẽ ẽcia
vobiscum die factam.
arti viii·Exponẽs rõnẽ ac significatõez septimi pncipal

Obseruandā formā quā xp̄s circ̄ confectōez h⁹ sacramenti tenuit. ipse enim panem fregit

Hostie fra ctio fit ad repn̄tandū

Passionē xp̄i in qua corpus eius vulnerationib⁹ fractuz siue diuisū fuit.

Distictionē corp̄is xp̄i mistici ꝛ s̄m diuersos stat⁹ eius

arti.ix. Rōnē ꝛ significatōnē octaui p̄ncipalis declarā

Circa missionem p̄tis hostie in calicē aduertēdum q̄ hostia frāgit̄ p̄rio in duas medietates ad designā̄ħ dupli cē statū p̄destinatoꝝ. s. eoꝝ q̄ sūt

In et̄na gl̄ia

In t̄pali miseria

Ista v̄ꝰ mediet̄as que ex manu dextera sup pate nā indiuisa collocat̄ signat p̄destinatos q̄ iā adepti sunt beatitudinē que per dexterā intelligitur

Alia vero medi etas q̄ in sinistra retinet̄ diuiditur in duas partes quarum

Una mediṫati sup patenā colloca tis coniūgit̄ et signat illos q̄ sunt in purgatorio q̄ quidē lȝ btitudi nē nōdū hēant sūt tn̄ c̄ti de ea

Altera que post hāc dionem in dex tra tenet̄ mittit̄ in calicem et sign ficat p̄destinatos adhuc in hoc s̄clo viuētes q̄ q̄uis de beatitu dine hūda certi non sit illā. tn̄ v̄tu te passionis ꝛ sāgnis xp̄i cōsequen tur: sȝ per m̄ltās tribulatōes q̄ per calicē significat

artī.x. Assignās rōnē ꝛ significationē noni p̄ncipalis Postq̄ sacerdos dixit. Agn⁹ dei. ꝛc. osculat̄ librū vel altare vel aliud s̄m cōsuetudinē loci Et deiñ ministrū v̄l p̄ymaginē v̄l tabulā p̄ eūdē sibi p̄rrectā q̄ vlteri⁹ exhibet̄ astātib⁹ osculāda Primo ideo vt

celebrans nõ solũ cũ deo pacẽ: sʒ cũ ꝓximo se habere pro
testet. Scđo ĩõ vt alii osculãtes ꝓfiteantur se esse cõiũ
ctos in vnitate fidei p xp̃m in ara crucis immolatum
a xii. xi. Rõnem ac significatõeʒ decimi principalis expo
Post cõmunionẽ & calicis ac digitoꝝ cũ vino ablu (nẽs
tõnẽ sumitur illud vinũ Primo ideo vt reliq̃e sp̃erũ sa
cramẽtaliũ si in ore remanserint cũ illo transglutiatur
Secũdo vt per hoc signifi centur q̃ sacerdos dein ceps manere debeat mũ dus et seruare saporem ac odorem vini

Cõpunctionis & tristicie — Corde
Gratiarũ acti onis et leticie — In ore
Recte conuersa — Vita et
tõis et iusticie — opere.

A xii. Supiꝰ dećlarata breuiť epilogãs & hoc opꝰ cõcludẽs
Ea q̃ circa officiũ misse q̃ ad ministrũ celebrãdi locũ, tp̃s
ac ceťa in summario hꝰ opis ãnotata dubitatõnem inge=
rere pñt sub cõpẽdio sufficiẽter resoluta putamꝰ Nã si
aliq̃ alia occurrẽt ex his q̃ diffinita sunt diligenter con
sideratis de facili solui pñt Solicite preterea curet ille
per cuius negligẽtiã deffectus aut error aliquis cõmis
sus fuerit vt debitã sẽ illo penitẽciã agat. Et qꝛ iuxta
sacroꝝ canonũ constituciones q̃dã deffectus speciale ex
sexigũt satisfactõnẽ tutũ ẽ vt in casibus difficilibꝰ ꝑlatꝰ
supior cõsulať cui tales sũt reseruãdi Nõ lateat deniq̃
lectorẽ doctores diuersos circa q̃dã i superioribꝰ deter=
minata nõ vniformiter sʒ sepiꝰ cõtrarie sẽtire. vñ fieri
nõ potuit vt singuloꝝ sn̄ias imitaremur. Sʒ hoc nobis
sufficisse videť vt oi affectu ad oppinãtes secluso id qđ
nobis veriꝰ at magis cõgruũ vel tutiꝰ visũ ẽ diffiniueri
mꝰ Ad gl̃iam ihesu xp̄i cũ q̃ patre et spiritusancto viuit
& regnat in secula seculorum benedictus. Amen.

Ora domini [illegible]

¶ Finit resolutorium dubiorum Impressum parisius. Anno domini. 1502. expensis honesti viri Dionysii roce. die. viij. Aprilis.

[illegible] notatur

[illegible] de nocte inchoatur

[illegible]

Diebus [illegible]

[illegible] pulsatur

Ave maria dicatur

Diebus totidem

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] caro factum est

[illegible]

[illegible] homo factus est

[illegible] totidem

totidem [illegible]

Quid est virtus / est animi habitus
bonos efficiens eos in quibus est / vel est
habitus modo naturae atque rationi consen-
Vel ut inquit Horatius 2o epistolarum
libro: Virtus est medium vitiorum et
utrimque reductum.

Quid est ars: est motus ad ...
mentis hominis veraque ... destin...

Quid est memoria est per quam animus
repetit quae fuerunt.

Quid est intelligentia: est per quam animus
quae sunt perspicit

Quid est prudentia est per quam aliquid
futurum videtur antequam factum

Quid est providentia est certa ...
... ...

Est bonorum malorum cognitio
... ... animus ... bonum ...
abstinentia ... ... mali

Ut inquit Valerius flaccus

Ad prudentiam pertinet ratione [illegible]

Virgilius 2 georgicorum

Felix qui potuit rerum cognoscere causas

Tullius in officiis

Magni ingenii est cogitatione praesumere
et ordinare quae eventura possunt
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Tullius in paradoxis

Nihil est tam incredibile quod non
dicendo fiat probabile

Nihil est tam horridum tam incultum quod
non splendescat oratione

[illegible] in [illegible] de [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Agellius [illegible] [illegible]

[illegible] in antiquis [illegible] forma habere
consilium praeceptis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible]

Secundum quod sapientes [illegible] rapuerit [illegible]
[illegible] sunt [illegible] [illegible]
Et [illegible] sunt [illegible] [illegible]

[illegible] mathesis

Quod homo prudens debet se habere
ad modum stellarum [illegible] [illegible]
[illegible] Nam sicut [illegible]
ad [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible]
prudens [illegible] tempore et [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] stellarum [illegible] tempore [illegible]
[illegible] sunt [illegible] mutare [illegible]
mutatur sed solum secundum tempora

Eneas in epistolis

Non est ille pauper cui parum est sed qui plus cupit

Virgilius

Trahit sua quemque voluptas [illegible]
Ostendere nescit vir pessimus [illegible]
in mente cogitaverit

Temperantia partes sunt continentia clementia modestia

Continentia est per quam cupiditas consilii gubernatione regitur

Clementia est per quam animi temere in [illegible], cum [illegible] concita animi retinentur

Modestia est per quam pudor honestatis claram et stabilem comparat auctoritatem

Bernardus

[illegible] [illegible] mores [illegible] despectus [illegible] in [illegible]

Quid est iustitia est virtus [illegible] [illegible] ad alios scilicet ad [illegible] [illegible] [illegible] habendo

Quid est temperantia est virtus [illegible] [illegible] habet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]







